

ప్రతిష్ఠా కల్పము

పండిత రామశర్మణ్ పరిష్కృతం

ఈ గ్రంథము తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ప్రవృత్తిచాయముచే
ధార్మికగ్రంథ ప్రచురణ సహాయ ప్రణాళికద్వారా ముద్రించబడినది.

శ్రీరామ నామ క్షేత్రము

జగదేవపూర్, జిల్లా మెదక్, ఆంధ్రప్రదేశ్.

ప్రతిష్ఠా కల్పము

పండిత రామశర్మణ్ పరిష్కృతం

ఈ గ్రంథము తిరుమల తిరుపతి దేవస్థానం వారి ప్రవృత్తిసహాయముచే
చార్మికగ్రంథ ప్రచురణ సహాయ ప్రదానికద్వారా ముద్రించబడినది.

శ్రీరామ నామ క్షేత్రము

జగదేవపూర్, జిల్లా మెదక్, ఆంధ్రప్ర.

విషయ సూచిక

సంకల్పము	5
ఋత్విగ్ధరణము	9
రక్షణంధనం	10
నాందీముఖం	11
అంకురారోపణం	13
సర్వతోభద్ర	14
వాస్తు	23
సప్రగహారాధనం	24
ప్రతిమాలోపనం	35
యోగినీ	37
మంటప సంస్కారః	39
పండ సంస్కారః	46
జలాధి వాసః	47
దాన్యాధివాసః	49
శయ్యాధివాసః	52
ప్రాపాద సంస్కారః	55
గర్తసంస్కారః	56
మూర్తిప్రతిష్ఠా	58
ప్రాణ ప్రతిష్ఠా	59
భూర్వాహుతి	69

పరిష్కారము

ఓం తతో యజమానః పూర్వేద్భ్యః పిటంబసహితో మంగళాన్నాసం
 కృత్వాపరేద్భ్యః ఆహతవస్త్రధిం ధృతవతాంబరః అపిమ్మ్య అలంకారం గంధ
 పుష్పాక్షతైరలంకృతో వందితాఽష్టదేవతో జ్ఞాతిబాంధవైస్సహ వరుణపూజా
 ద్రవ్యాణి గృహీత్వా, సవర్షీకః యజమానః ఆచార్యాద్బ్రాహ్మణైః అప్సరో
 మంగళీతవాద్యాది పురస్కరం ఉదకతీరం గత్వా సద్యాం తటారేవా కింది
 ద్యూమో సంప్రోక్ష్య తత్ర రంగివర్ణీం చిత్రా చూతుదానాః అవయోంతు,
 విష్ణోదేవయజనం రక్షస్సుః తత్రమహీద్యౌః ఇతి పుణ్యాహకలవ త్యుక్త్యాః
 మహీద్యౌః ఇతి భూమింఽప్రార్థ్య ఓం మహీద్యౌః పృథివీం ఇమంయన్తం
 మిమిక్షతాం పివృతాం నోభవీమహి ॥ అపివస్త్రా ఇతివస్త్రమస్మీర్ణ్య-అపివస్త్రా
 సువసరాన్యః క్షుద్రో డిద్రో స్సుద్రో హా పి, యమినాః ॥ అపివస్త్రా భర్త మేనో
 హిరణ్యాభ్యశ్శాన్ రో దేవ రోదా ఉషధీయ ఇతి తంధులానినిడివ రష
 ధయ స్సంవడింతే సోమేన సహ రక్షాః సుస్త్రీ లోతి బ్రాహ్మణ ॥
 న్వారయామసి ॥ ఆకలి చ్చుతి స్థూలరసం సంహవ-ఆకలియై ఛావతే పా
 పతిపివ్యతే, ఉత్తేర్కర్ణ్య పర్వతే, నా చ్చు రేతి సప్తమృచి-సప్తమృచి
 సృషరా నివే ॥ యద్య చ్చిర్కర్ణ్య ॥ యద్య చ్చిర్కర్ణ్య పలానా నివే ॥
 పరిరక్తా అపలా అపుష్పా మిన్త పుష్పణిః ॥ అపూర్ణా చ్చ సహితా ॥

ముంచంత్యగ్ంహసః॥ సహితాన్తీతి రత్నాని నిశివ్య-స హి రత్నాని దాశుషే॥
 సువాతి సువితా భగః తం బాగం చిత్రమిమహే॥ పూర్ణావర్తివరావత సుపూర్ణా
 పుసరావత॥ వస్త్రేవ విక్రీణా ఏహ ఇషమూర్తగ్ం శతత్రతో॥ హిరణ్యరూప ఇతి
 హిరణ్యం నిశివ్య-హిరణ్యరూప స్సహిరణ్య సంధృగపాస్మ పాత్నేదుహిరణ్య
 వర్ణా హిరణ్యయా త్పరియోనే ర్నిషద్య॥ హిరణ్యదాదదద్యస్మమస్త్రై॥ తత్స
 వితురితి గోమూత్రం॥ గంధద్వారామితి గోమయం॥ ఆప్యాయస్వేతి క్షీరం॥
 ఆప్యాయస్మ సమేచుతే విశ్వత స్సౌమ పృష్ఠియం॥ భవా వాఙ్మయ సంగతే॥ దధి
 త్రాపుష్ణ ఇతి దధి॥ ఓక్రమసిత్వాఽఽఽ॥ శుక్రమసి జ్యోతిరసి తేజోసి దేవోవ
 స్సవితోఽస్మ త్వద్విదేణ పవిత్రేణ వసోస్సూర్యస్య రశ్మిః॥ మధువాతా ఇతి
 మధు-మధువాతా ఋతాయ తే మధు క్షరంతి సింధివః॥ మాధ్వీర్న స్సంతోషదీః
 మధు సక్రమతోషసి మధుమత్పార్థివగ్ం రజః॥ మధు ద్యౌరస్తు నఃపితా మధు
 మాంసో వసస్వతిర్మధుమాగ్ం అస్తు సూర్యః మాధ్వీర్గావో భవంతుసః॥

హిరణ్యశృంగమితి కీర్తం సంప్రార్థ్య॥ హిరణ్యశృంగం వరుణం ప్రవద్యే
 కీర్తం మే దేహి యాచితః॥ యన్మయా దుక్తమనాచూనాం పాపేభ్యశ్చ ప్రతి
 గ్రహః॥ ఇమమ్మే గంగేతి వస్త్రపూతం జలం తత్కలగే సంహర్య॥ ఇమమ్మే
 గంగే యమునే సరస్వతి శుక్రుద్ర స్తోమగ్ం స చ తావరుష్టియా అసిక్వియా

మరుద్వైదే వితస్తయాత్రియే శృణుహ్యసుషోమయా! గంధద్వారామితి
 గంధలేపనం కృత్వా-గంధద్వారాం దురాదర్శాం నిత్యపుష్పాం కరీషిః॥ ఈశ్వ
 రీగం సర్వభూతానాం తామిహ వహ్యయే శ్రియం॥ యాజాతా ఇతిసర్వాషరీర
 నిక్షిప్య॥ యా జాతా ఉషధయో దేవేభ్యః త్రియుగం పురా మందామి బృటాదా
 మహగం శతం దామానిసప్తచ॥ ఆయనేతేతి పుష్పాణినిక్షిప్య॥ ఆయనేతేవరాయదే
 దూర్వారోహంతు పుష్పిణ్యైహదాశ్చ పుందరీకణి గముదస్య గృహే ఇమే
 కాండాతా నందాదితీదూర్వా-కాండాత్కాండాత్పురోహంతీ పరుషః పరుషః పు
 ఏవానో దూర్వై పతిను సహస్రేణ శతేనచ॥ యాశతేన వ్రతనోషి సహస్రేణ
 విరోహసి॥ తస్యాసే దేవీష్ట కేషదే మహవిషా వయం॥ అశ్వధ్వో ఇతిపంచత్వక్
 పల్లవాని నిక్షిప్య-అశ్వధ్వో నిషధనం పద్ధ్వో వస కృతా త్మిగోబా ఇతి
 సదయత్స స వధ పూరుషం॥
 దేవస్యత్వేతి కుశోదకం దేవస్యత్వానవితు॥ ప్రసవేశ్వినోర్బాహుభ్యాం పూర్ణో హస్తా
 బ్యామాదద్యేయువా సువాసాః పరిపీత ఆగాత్స ఉశ్రేయాన్ భవతి జాయమానః॥
 తందిరాసః కవయ ఉన్నయంతి స్వాదీయో మనసా దేవయంతః ఇతి కలశ
 కంఠే వస్త్రంవా సూత్రంవా కంకణసహితం బద్ధీయాత్॥ పూరాదర్శి వరావత
 సుపూర్ణా పునరావత వ స్థివ త్రిశావహ ఇషమూర్త్యగం శతకతో ఇతి

పూర్ణ పాత్రం నిధాను తత్త్వాయామితి వరుణమావాహ్యః తత్త్వాయామితి హ్యజ్ఞా
 వందమానస్తదాశ్చ యజమానో హవిర్భ్య ఆహేదమానో వరుణేహ బోధ్య
 రుశగ్ం సమాన ఆయుఃప్రమోషీః ఆన్మిన్కలశే వస్త్రాభరణభూషితం వరుణం
 సాంగం యామి వరుణాయ నమః ఇతి షోడశోపచార పూజాం కుర్యాత్
 వరుణస్సుప్రీతో వరదో భవతు ॥ తతో యజమానః అన్యోవా కలశం శిరసి
 నిధాయ పునః సృతగీత చాద్య పురస్కరం భద్రం వద- శన్న ఇంద్రాగ్ని-
 భద్రం కర్ణేభిః ఇతి సూక్తం పరన్ పునరాగత్య మంటవస్య త్రిః ప్రదక్షిణం
 కృత్వా ॥

భద్రం వద దక్షిణతో భద్రముత్తరతో వద । భద్రం పురస్తాన్నో వద
 భద్రం పశ్చాత్కపింజర । భద్రం వద పుత్తైర్భద్రం వద గృహేషు చ ।
 భద్రమస్మాకం నో వద భద్రం నో ఆభయం కృధి । భద్రమథస్తాన్నో వద
 భద్ర మువరిష్టాన్నో వద భద్రం భద్రన్న ఆభర । భద్రన్న స్సర్వతో వద
 ఆ సవత్సం పురస్తాన్నః । శివం దక్షిణతస్కృధి । ఆభయం సతతం పశ్చాద్భద్ర
 ముత్తరతో గృహే । యావనాని మహాయసి జిగ్యుషామివ దుందుభిః శకుంతక
 ప్రదక్షిణం శతవత్రాభినో వద ॥

శన్న ఇంద్రాగ్ని తవతా మహాభిశ్శన్న ఇంద్రావరుణారాహవ్యా ।
 శమింద్రా సోమాసు వితయా శంయోశ్శన్న ఇంద్రా పూషణా వాజసా తా ॥
 భద్రం కర్ణేభి శృణుయామ దేవాః । భద్రం పశ్యేమాక్షభిర్యజ్జతాః ।

స్థితైరంశైస్తుప్తువాగ్ం సస్తమాభిః వ్యకేమ దేవహితం యదాయుః ।
 స్వస్తి న ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః స్వస్తి నః పూషా విశ్వవేదాః । స్వస్తి నస్తార్క్షో
 అరిష్టనేమిః స్వస్తి నో బృహస్పతిర్దదాతు ॥ ఓం శాంతి శాంతిః శాంతిః॥

ప్రత్యగ్ధ్యారేః మంటవం ప్రవిశ్య ఈశాన్యకోణే రాన్యస్యోపరి పరుణ
 కలశం సంస్థాప్య ॥ గృహవై ప్రతిష్ఠా సూక్తం తత్ప్రతిష్ఠితమయాశం ప్రత్యం ।
 తస్మాద్యద్య పితురైవ పశున్దతతే । గృహనైవేనానాజిగమిషతి । గృహ పా
 వశునాం ప్రతిష్ఠా । ప్రతిష్ఠ సుప్రతిష్ఠితమస్తు : సుముహూర్తమస్తు వరుణం
 పంపూజ్య

శ్వేతసర్ప పాన్వికిరేత్ ! అవసర్యంచ యేభూతాః యేభూతా భూమి
 వారతాః । యే భూతా విష్ణుకర్తారః తే నశ్యంతు శివాజ్ఞయా । ఇతి భూతాన్యు
 ధ్యాత్వ ॥ రక్షణ పరికరణం కుర్వాత్ ॥

రక్షోహణో వలగహనో వైష్ణవాస్థామీదమహంతం వలగ ముద్యపామి ।
 విష్ణో రరాటమసి విష్ణోః వృష్టమసి విష్ణోశ్చప్రైస్తో విష్ణోఃస్మారసి విష్ణోః
 ర్మవమసి వైష్ణవమసి విష్ణవే త్యా ॥ ఆయం ముహూర్తస్సుమూర్తో అస్తు ॥
 తతో యజమానః స్నానసంధ్యా వందనాదికం కృత్వా బ్రాహ్మణైస్సహ దేవాదు
 తనంత్రిః ప్రదక్షణీకృత్య । ప్రాజ్ఞుభోవవిశ్య ॥

సంకల్పః

ఓందేపి వాచమజనయంత దేవాస్తాం విశ్వరూపాః పశవో వదంతి ॥
 సానో మం దేషమూర్తం దుహానా దెనుర్వాగస్మానువసుప్తుతేతు । తదేవ లగ్నం
 గుధీం తదేవ తాంబలం చంద్రబలం భద్రేష విద్యాబలం దైవబలం భద్రేష

లక్ష్మీవతే తేంఘ్రియుగం స్మరామి ॥ యత్రయోగేశ్వరః కృష్ణో యత్ర పార్థో
 ధనుర్ధరః । తత్ర శ్రీర్విజయో భూతిః ద్రువానీతి మతిర్మమ ॥ స్మృతే స్సకలకల్యాణ
 లాజనం యత్ర జాయ తేపురుషస్త మజం నిత్యం వ్రజామి శరణం
 హరిం ॥ సర్వదాసర్వకార్యేషు నాస్తి తేషా మమంగళం యేషాం హృదిస్థో
 భగవాన్మంగళాయతనం హరిః ॥ లాభస్తేషాం జయస్తేషాం కుతస్తేషాం వరాభవః
 యేషామిందివరళ్యామో హృదయ స్తోజనార్ధనః । ఆపదామవ హరారంధాతారం
 సర్వసంపదాం లోకాభిరామం శ్రీరామం భూయోభూయోనమామ్యహం ॥ సుముఖశ్చై
 కదంతశ్చకపిలోగజకర్ణికః । లంబోదరశ్చవికటో విఘ్నరాజో గజాధిపః । దూమ
 కేతుర్గజాద్యక్షాపాలచంద్రోగజాననః । వక్రతుండ శూర్పకర్ణో హేరంబస్కంద
 పూర్వజః । షోడశైలాని నామానియః పతేభర్పణుయాదపి । విద్యారంభే వివాహే
 చ ప్రవేశేనిర్గమేతతా । సంగ్రామే సర్వకార్యేషు విఘ్నస్తస్యనజాయతే । శుక్లాం
 బరధరం విఘ్నేశవిధర్షం చతుర్భుజం । ప్రసన్నవనదండ్యాయేత్సర్వ విఘ్నావ
 శాంతయే । అవీప్సితార్థార్థ సిద్ధార్థం పూజితౌయస్సురాసురైః । సర్వవిఘ్నభిదే
 తస్మై గజాదివతయేనమః ॥ సర్వమంగళ మాంగళ్యే శివేనర్వార్థసాదికే । శరణ్యే

త్రియంబకే దేవి నారాయణి నమోస్తుతే ॥ ఓం నమస్తుదీ సే నమస్తుదసస్సతయే

నమస్స దీరాం పురోగాడాంచతుషే నమోదివెనమః పృథివ్యే ॥

నమోబ్రహ్మణేనమో అస్త్యగ్నయే నమః పృథివ్యై నమః ఓషధీభ్యః ।

నమో వాచే నమోవాచ స్సతయే నమో విష్ణవే బృహతేకరోమి ॥

సప్రథసతామ్యే గోపాయ । యేచసత్యాస్సభాసదః ॥ తానింద్రియావతః

కురుసర్వమాయురుపా సతాం ॥

॥ నమోమహద్వ్యో నమోఆర్చకేభ్యో । నమోయజ్ఞానమ ఆశనేభ్యః ।

॥ యజ్ఞామదేవాన్యదిశక్న వామమాజ్ఞాయస్సశంసమావృషిదేవాః

ఇతి సతా నమస్కారం కృత్వా

లక్ష్మీ నారాయణాభ్యాం నమః

వాణి హిరణ్యగర్భభ్యాం నమః

శరీ పురందరాభ్యాం నమః

శ్రీ రుక్మిణీ పాండురంగాభ్యాం నమః

ఉమా మహేశ్వరాభ్యాం నమః

శ్రీశ్రీశ్రీ సద్గురు మూర్తయేనమః

సర్వేభ్యో బ్రాహ్మణేభ్యో నమః

అచమ్య = ప్రాణానాయమ్య = వృథివ్యాః = శుభతిథౌ (అస్మాకం సహకుటుంబానాం షేమనైర్య విజయాయ రాశోగ్య ఐశ్వర్యాభివృద్ధ్యర్థం శ్రీమదఖిలాండకోటి బ్రహ్మాండ నాయకస్య దేవదేవాత్మకస్య । జగత్కుడింబినః । జగద్రక్షణార్థ మవతీర్థస్య (అముక) మూర్తీనాం అనుగ్రహద్వారా । ఆసేతు హిమాచల మద్యే వాసినాం తత్రావస్థిన్యామే స్థితానామాగతానాం ఆగమిష్యమాణానాం బ్రాహ్మణాది సర్వవర్ణానాం । తత్తద్యర్థాశ్రమేదిత కర్మానుష్ఠాన ద్వారా జనిత చిత్త శుద్ధి సంపాదిత సాధన చతుష్టయ సమాసాదితాత్మ విధార సంజాత వ్రత్య గృహిష్టాక్యాను సందాననిష్ఠా నిరస్తా శేషా సర్వవ్రత్యతా సంబోధితాఖండానంద బ్రహ్మ సాక్షాత్కార ప్రాప్త్యర్థం । అస్మిన్ దేశేషామదాంబరాది మహామూరీ ప్రవేశ అగ్నిభయ జ్వాల తోరాది సమస్త భయనివారణార్థం సకలసస్య సమృద్ధ్యర్థం । సకల కల్యాణ సమృద్ధ్యర్థం । త్రిగుణీకృతాగ్నిష్టోమ వాజపేయ పౌండరీక ఆశ్వమేదాది సర్వక్రతు సంపూర్ణ సకల పలా వాప్త్యర్థం । అముక మూర్తీనాం । యంత్రోత్సవ పుష్పోత్సవ వక్షోత్సవ మాసోత్సవ నిత్యోత్సవ మంటపోత్సవ రథోత్సవ చూర్ణికోత్సవాది సంసిద్ధ్యర్థం కర్త్య గోత్రస్య నామ దేయస్య సమస్త పాప క్షయద్వారా ధర్మ అర్థ కామ మోక్ష చతుర్విధపల పురుషార్థసిద్ధ్యర్థం అస్మిన్ గ్రామే నివసిత బ్రాహ్మణానాం వేద వేదాంగాది సమస్త విద్యాసమేత సంయుతౌపాసన అగ్నిహోత్రయాగ సత్క్రియా సంసిద్ధ్యర్థం సత్కుల సారీణాం స్వపతి దేవతా వ్రతాదిధర్మసిద్ధ్యర్థం వైశ్యజనానాం గోవత్స వృషభ రక్షణ వాణిజ్య పూర్వక అవరీమిత జన సంతోషకరణార్థం । తపస్విజనానాం వంచేంద్రియ జయార్థం । శివ విష్ణు పరాణాం నిత్యనిర్విఘ్న శివ విష్ణు దేవార్చనార్థం అస్మిన్ గ్రామే సర్వ జనానాం యథా న్యాయపరి

పాలనార్థం పృథివీస్థిత సర్వజనానాం నిజకులాచార అనుష్ఠానయోగ్యతా
 నీడ్యర్థం . పుత్ర కళత్ర తృత్యాది విషయ నానావిధ సౌభాగ్య నీడ్యర్థం స్థావ్య
 దేవానా ముద్రిక్య ప్రీత్యర్థం విష్ణు ఈశ్వరాధాన నార్థం పాంచరాలాగమకాత్ర
 విద్యాగమోక్త ప్రకారేణ బోధాయనోక్త ప్రకారేణ ఆయుష్మత్పుగుణానేక
 సుపుత్ర పాత్త్యర్థం మయాసహ దశ పూర్వేషాందకావరేషాంపితృపృథ్వికాయ
 పుణ్యలోకా వాత్త్యర్థం దీర్ఘాయుర్దక్షి సర్వకామ సమృద్ధ్యర్థం సుఖ కామో
 యజమానని యోగేన అముకగోత్రస్య అముక నామధేయస్య సకుటుంబస్య
 సపుత్రకస్య సపరివారస్య సారోక్య సాహివ్య సారూప్య సాయుజ్య ప్రాప్త్యర్థం
 అస్మిన్నాగ్రేమే అస్మిన్ రాష్ట్రే సర్వార్థే శాంత్యర్థం రాజోవద్రవ బోధోవద్రవ
 వ్యాఘ్రే వద్రవ అతి వృష్ట్యానా వృష్టి నివృత్త్యర్థం మూర్తి ప్రతిష్ఠా-వనాఖ్యం
 కర్మ కరిష్యమాణస్తదంగ త్వేన గణపతి పూజాం . పుణ్యాహవాచనం ఋత్వి
 గ్వరణం . శరీర రక్షణార్థం రక్ష బంధనం . అబంధ దీపస్థాపనం . మాతృకా .
 నాందీ . జరాహవాచనం . ఆంకురారోపణం . సర్వతో భద్రమండలోపరి
 దేవతా స్థాపనం . వాస్తు పీఠస్థాపనం . నవగ్రహమఖ్యంకర్మ . యోగినీ
 పీఠస్థాపనం . షేతపాలక స్థాపనం . మంటప సంస్కారం అగ్నుత్తారణ
 ప్రతిమాశోధనం నేత్రోన్మీలనం . ప్రాసాద సంస్కారం . శిల్పి గృహత్ విగ్రహాన
 యనం . జరాధివాసం . హవనార్థం అగ్నిప్రతిష్ఠాపనం ఆవాహితదేవతాహోమం
 దాన్యాధివాస . శయ్యాధివాస గర్త సంస్కార కూర్మశిలాపిండికా సంస్కార
 న్యాస యంత్రస్థాపన . మూర్తి . ప్రతిష్ఠా . కళాన్యాస గుఢజీరక . దృగ్బల
 ఉన్మీలనం ప్రతిష్ఠాంగహోమం . బలి ప్రదానం . పూర్ణాహుతి
 ప్రతిష్ఠాంగమూర్తి పూజా . ఆవాహిత దేవతా పూజా విసర్జనం . బ్రహ్మ వరుణ
 కలశమార్చనం . ఆశీర్వచనాదికం బోధాయనోక్త ప్రకారేణ కర్మ కరిష్యమాణ
 స్తదంగత్వేన తదాదౌతుద్యర్థం వృద్ధ్యర్థం శాంత్యర్థం అత్యుదయార్థం దాయుష్టా
 మ్యుర్ధ్వల నీడ్యర్థం బ్రాహ్మ ధైర్యహజనై స్సహస్యస్త్రీ పుణ్యాహవాచనం కరిష్యే
 తదంగ నిర్విష్ణు పరిసమాప్త్యర్థం కలశ గణాధిపతి పూజాంకరిష్యే . గణపతి
 పూజాం పుణ్యాహవాచనం కృత్వా . గౌర సర్వపాస్వికరేత్ . అపసర్పంతుయే
 భూతాః యేభూతాభూమి భారత్యా . యే భూతావిష్ణు కర్తారః . తేనశ్శంతు శివా
 జ్జయా . ఆపోహిపైతి కుశోదరేన భూమిం సంప్రౌక్ష్య . దేవాః ఆయాంతు .
 యాశుధాన్యా అవయాంతు . విహి దేవ యజనంరక్షస్య ఇతి భూమౌ
 ప్రాదేశంకుర్యాత్ . పుణ్యాహం వాచయత్వా అథ ఋత్విగ్వరణం

పృథివ్యాః = పృథివీ శ్రీమద్దలాంబ = మూర్తీనాం ప్రతిష్ఠాకర్మణి
 ఆచార్యాదిబుద్ధిగర్వరంజకం ప్యే-ఋషిర్నాగోనమఃకతి ఋత్విజః (క్రమకానవా)
 సంపూజ్య.

అస్మిన్నప్రతిష్ఠా కర్మణి ఆచార్యంతామహంపూజే॥ ఆచార్యస్తు యదాస్యశః
శక్రాదీనాంబృహస్పతిః॥ తదై వమమయజ్ఞేన్మిన్నాచార్యోభవన్మవత॥ బృహస్పతే=
పృతోస్మీకరిష్యామి యదాజ్ఞాసతః. మమాస్మిన్నప్రతిష్ఠాకర్మణి బ్రహ్మణంతా
మహంపూజే - వృతోస్మీకరిష్యామి - యదా చతుర్ముఖో బ్రహ్మ సత్కలోకే
పీతామహః॥ తదాత్వంమమ యజ్ఞేన్మిన్నప్రహ్మ భవద్విజ్ఞోత్రమ. బ్రహ్మజ్ఞానం-
వివః ఇతిపార్వయేత్.

*అస్మిన్ ప్రతిష్ఠాకర్మణి సదస్యంత్యామహంవృజే వృతాస్మియదా
జ్ఞానతః కరిష్యామి ఓంసమస్తదసే సమస్తదసస్తతయే సమస్తబానాం పురోగాదాం
చ షష్ఠేనమోదీవేనమః పృచ్ఛేత్ త్విన్నోమరుః పితామహాత్మం ప్రభుత్వం
పరాయణః | వికలేమమియజ్ఞాస్మిన్ సదస్సోభివస్తువత ఇతిప్రార్థ్యః |

*ఆవద్రష్టారంత్యామహంపదే = వృతో = మి॥ భగవన్సర్వధర్మస్థానర్వధర్మభృతాంపర॥ పితరే మమయ్యశ్రేష్ఠీస్సద్విజ్ఞానద్రవిజ్ఞానాభిరామః॥

* గణావత్యంతామహంవృణే = మి॥ ప్రారీప్సితస్యయజ్ఞస్య ఆవస్థాహ
వనస్యచ । నిర్విఘ్నేన సమాప్త్యర్థం త్యామహంగణవంవృణే॥ గణానాంత్వేతి
సంప్రార్థ॥

హామనహాయార్థం॥ వేదపారాయణార్థం॥ మూలమంగళపాఠం॥ స్థాపిత
దేవతాపూజార్థం॥ ఉపనిషత్॥ సహస్రనామగీతా॥ ఇత్యాది ఋత్విజః వృత్తాన్తః
అన్యయాగస్య సిద్ధ్యర్థం భవంతో వృత్తితాపయా॥ సుప్రసన్నైశ్చైకైకైర్రవా వ్రతేష్వా
విధిపూర్వకం॥ మంత్రమూర్తి భవన్నాథాః సంసారోచ్ఛేదకారకారకాః॥ దేవపూ
యధార్థాస్యాత్ పురుషర్మాద్భుతంచరః॥ సంసారభయహితే అతయజ్ఞస్సుతస్తీతః
ప్రారబ్ధస్త్రిత్య సాదేనిర్విష్కంపేదవస్సతి॥ ఇతిసంప్రార్థ్య.

మదువర్క-పెటా పూజయేటి ॥ చిన్నరా పిష్టరాచిదద్యాల, రావల్ల దనీతి
యజుషోవపేయతి, అర్చితవార్చన తలలంకర్త్యయావలసేతి పలానిదత్తా॥

యువంవస్రాణితి వస్రాణి-హిరణ్యరూప ఇత్యంగుయకాని॥ దధిమదుసగం
స్పష్టంకాగం సేనవర్షియ్య స్థాపిదాయ! ఉభయతః హిర్యాభ్యాం పరిగృహ్యమధు
వర్క-మధువర్క-మధువర్కః తద్వైవిధ్యాయామాగన్వితిద్యాభ్యాంశ్చత్విరుక్తా
మధువర్క-మభిమంత్రయతే త్రయైవిద్యాయై = శంసాం అమృతోవస్తరణమ
సీత్యపిపిత్వా, అమృతోవస్తరణమసి యృదునశ్చతి మధువర్కం సక్కుత్వాశ్య

పుస్తూషిందియః ప్రాశ్య అమృతాపిదాసమసీత్యపిపిత్వా అదామేత్ గౌః ఇత్యుక్తే
గౌరసీతి యజుషాగామమంత్రయతే గౌః గౌరప్యపహతపాప్యాపపాప్యా

నంజహి. కేశవశర్మణో మమచ గోవిందశర్మణోముష్యచ యజ్ఞోవర్ధ తామియ్య

పాంశుక్తా యజ్ఞోవర్ధతాయజ్ఞ = తృదాస్యత్తు ఓముత్సృజత సిద్ధమన్న =

ఓంకల్పయత ఇత్యంతం కృత్వా సమస్కుర్యాత్ యదావిభవం వస్రాణి, అంగు
యకాని, చిత్రాసనాని, తుంసీరుద్రాఽమాలానిచ దద్వాత్. ఇతిఋత్విగ్వరణం.

పుభివ్యాః = అస్మిన్ప్రత్యక్షార్యణి శరీరకుద్వర్తం అంతర్మాతృకా -
హిర్యాత్మకా - భూశుద్ధి - భూతశుద్ధిచర్యిషే, కృత్వా-

అంఠరక్షాబంధనం

పుభివ్యాః = శ్రీమదధి = ప్రతిష్ఠాంగత్వేన ప్రతిష్ఠాద్యవత్పదాంతం మూర్తి
సాంస్థికరణ సాన్నిధ్యం ఆచార్య ఋతికృతచారవాచాం జననాద్యశౌచదోషని
రసచార్దం రక్షామూత్రదారణాంగసూత్ర వూజాంఘరిష్యే. దేవస్సాగ్రేకాంస్యపాత్రే
తండులకర్చితావృతః పద్మమధ్యే సౌవర్ణరాజిత కాన్వాససూత్రేషు యదాలాభ
సూత్రాణి సవ సప్తరీతింతుభిర్వా యుతాని హరిద్రాహార్దలిప్రాసి సుద్ధుధాని
విస్యస్య, తదగ్రే కదంబజంబీరదాడిమనారికేలవలాని నిక్షిప్య పుణ్యాహజలేనశుభి
హోహవ్యేతి ప్రోక్ష్య ప్రణవేనసప్తవారమభిమంత్ర్య, నిరీక్షణ-ప్రోక్షణ - తాదన -
అత్యుక్షణాఖ్య చతుస్సంస్కారై స్సంస్కృత్య తత్త్వ త్రయైరవ్యర్చ్యః ఓం హం
తత్త్వ తత్త్వాయనమః॥ ఓంహం విద్యా తత్త్వాయనమః॥ ఓం రులాం శివ
తత్త్వాయనమః॥ సూత్రాణ్యనంత మయానిద్యాత్వా సమో ఆస్తుసర్వేభ్య ఇత్యభి

మంత్ర్య భుజంగాయ విద్యహే చక్షుశ్రవణాయధీమహి తన్నస్సర్వః ప్రచో

దయాత్, సూత్రాధి పాయ అసంతాయనమః ఇతి షోడశోపచారై రవ్యర్చ్యః

దేవం నమస్కృత్య, పరి షష్టాని దక్షిణేన దృశ్యాం. తగవన్సర్వలోకేభి క్షేప్త
పరిదాయక. ఆరబ్ధ కర్మ సంపూర్ణింతురు దేవవయానిదే. ఇతి సంస్కార్య
బృహత్సామేతి దక్షిణ హస్తేదారయేత . ఇతి రక్షవిధిః .

అగ్నేయ కోదే మాతృకాంస్తాపయేత్ :

పుత్రివ్యాః = తిథి త్రిమద = ప్రతిష్ఠాంగత్వేన మార్యకాపిరో వరిమార్యహ
స్తాపనం కరిష్యే॥

గౌర్యేనమః = మి. వద్మాయేనమః = శవ్యేనమః = మేదాయేనమః
సావిత్రియేనమః = విజయాద్యేనమః = జయాద్యేనమః = దేవసేనాయేనమః =
స్వవాద్యేనమః = స్వాహాయేనమః = మాతృభ్యోనమః = లోకమాతృభ్యో
నమః = రృత్యేనమః = తుష్ట్యేనమః = పుష్ట్యేనమః = అత్మనః పుల
దేవతాయేనమః = బ్రాహ్మ్యేనమః = మాహేశ్వర్యేనమః = తౌమర్యేనమః
ప్రేక్ష్యేనమః = వారాహ్యేనమః = ఇంద్రాద్యేనమః = రాముందాయేనమః ఇత్యా
వాహ్ని వారికేవామిహ ప్రోక్షోవహర పూజాంకుర్యాత్ =

నాందీముఖమ్

పుత్రివ్యాః = శ్రీ = గత్వేన నాందీ సువర్ణాక్షుడయికం కర్మ కరిష్యే॥
అతదేవతాః పృథ్వి ప్రపితామహా . పృథ్వి పితామహా . పృథ్వి మాతరః గోత్రాః
నాందీముఖాః నాందీ॥ పృథ్వి ప్రపితామహా పృథ్వి పితామహా . పృథ్వి పితరః
నాందీముఖాః నాందీ॥ పృథ్వి మాతరః ప్రపితామహా పృథ్విమాతరః పితామహా .
పృథ్వి మాతా మహాస్వపత్నీకాః నాందీముఖాః నాందీ॥ దక్షత్రయ సంజ్ఞక శ్చే
దేవాశ్చ, దుర్గా గణపతిశ్చేత్ర పాలకాశ్చ ఆష్టవసు సంఖ్యా క్వాటాహ్మణ ధోనిన
పర్యావ్రం యదాశక్తి హిరణ్యం చుభ మహం సంప్రదదేనమమ్ ॥

ఇదాహవాచనం

పుత్రివ్యాః = రిహశ్రీమ = గత్వేన దేవతాహ్వనార్థం ఇదాహ వాచనం
కరిష్యే॥ ఇదా దేవమూర్త్య సుర్యజ్ఞ సీర్చ్ఛహస్వతి రుక్తామదాని, శగం నిష

ద్వి॥ దే॒వా॒న్సు॒ క్త॒వా॒దః॒ వృ॒థి॒వి॒ మా॒త॒ర్మా॒ మా॒హి॒గం॒ సీ॒ర్మ॒ధు॒ మని॒ష్ఠ్యే॒ మ॒దు॒
జని॒ష్ఠ్యే॒ మ॒దు॒వ॒జ్ఞా॒మి॒ మ॒దు॒ వది॒ష్ఠ్యా॒మి॒ మ॒దు॒మ॒తీం॒ దే॒వే॒భ్యో॒ వాచ॒ ము॒ద్యా॒ స॒గం॒
శు॒క్రా॒షే॒ఞ్గాం॒ ము॒ను॒షే॒త్య॒స్తం॒ మా॒దే॒వా॒అ॒వం॒తు॒శో॒బా॒యే॒ పి॒త॒రో॒ ను॒మదం॒తు॒ -

*అస్మిన్నాలయే అముకదేవతా వ్రతిష్ఠాభవతి సర్వేదేవాః సర్వే పిత॑రః.
అస్మిన్మందపే తిస్సప దివసేష ఇహ గచ్ఛంతుతిష్ఠంతు - మాంరక్షంతు యః
మానగం రక్షంతు అస్మిన్దినే పరమేశ్వరస్య మేషలగ్నే వ్రతిష్ఠాంకుర్మః తస్మా
దిష్ఠదేవతాః కులదేవతాః నాందీదేవతాః త్రయస్త్రిగం శతోక్తి దేవతాః సుముఖా
సువ్రతిష్ఠితాః స్థియంతాం॥*

ఇ॒ద॒ఏ॒హి॒ ఇ॒దా॒మగ్నే॒ పు॒రు॒దగ్ం॒ స॒గం॒ స॒నిం॒గో॒శ్య॒ శ్య॒త్ర॒ మ॒గం॒హ
హ॒వ॒మా॒నా॒య॒సా॒ధః॒ స్యా॒న్మ॒న్మ॒ను॒స్తన॒యో॒ వి॒జా॒వాగ్నే॒సా॒ తే॒సు॒మతి॒ర్భు॒
త్స॒స్త్రే॒॥ అ॒స్మి॒న్నా॒లయే॒శో॒భనం॒ = స్థి॒యం॒తాం॥ అ॒ది॒త॒ఏ॒హి॒ ఇ॒దా॒మ॒హే॒దే
వా॒గం॒ ఈ॒దే॒న్యా॒ న్మ॒మ॒స్యా॒మ॒ నమ॒స్యా॒న్॥ య॒జ్ఞా॒మ॒య॒జ్ఞి॒ యా॒ని॒త్యా॒హా॒ మ॒ను
ష్యా॒వా॒ ఈ॒దే॒న్యాః॒ పి॒త॒రో॒నమ॒స్యా॒ దే॒వా॒య॒జ్ఞి॒యాదే॒న॒తా॒ ఏ॒వత॒ద్య॒తా॒ తా॒గ॒య॒జతి॒
అ॒స్మి॒న్నా॒లయే॒ శో॒భనం॒ = స్థి॒యం॒తాం॒ స॒రస్వ॒త్యే॒హి॒ ఇ॒ద॒ ఏ॒హ్య॒ది॒త॒ఏ॒హి॒ స॒ర
స్వ॒త్యే॒ హ్య॒సా॒వే॒ హ్య॒సా॒వే॒హి॒॥ గృ॒హ॒వై॒ వ్రతి॒ష్ఠా॒నూ॒క్తం॒ తత్ర॒త్రి॒ష్ఠిత॒తమ॒యా
నా॒దా॒ శం॒స్తవ్యం॒తస్మా॒ద్యద్య॒పి॒తు॒రై॒ ప॒వ॒శా॒న్ల॒భతే॒ గృ॒హ॒నే॒వై॒ నా॒నా॒జి॒ గమి॒షతి॒॥

గృహహివకూనాంవతిష్ఠా వ్రతిష్ఠా । నువ్రతిష్ఠిత మస్తు । నుముహూ ర్తమస్తు
త్రయ్యస్త్రీంగంశతోది దేవతాభ్యోనమః॥అవాహనాది = పూజాంసమర్పయామి॥
ఇతిఇదాహవాచకం ।

॥ అత్రకేదిత్ ఉదకకాంతిం కుర్వంతి ॥

అఖండదీపస్థాపనం

వృదివ్యాః = తిథౌశ్రీ = గత్యేన అఖండదీపస్థాపనం కరిష్యే । అన్యవర్తినా
దీపం వ్రజ్యాన్య ॥ అగ్నినాగ్నిస్సమిధ్యతే కవిర్గృహపతిర్యవా । హవ్యవాత్ ॥
జుహోస్యః ॥ జ్యోతిష్మతీంత్యాసాదయామి జ్యోతిష్ప్రదంత్యా సాదయామి
జ్యోతిర్విదం త్యాసాదయామి బాస్వతీంత్యా సాదయామి
జ్వలంతీంత్యాసాదయామి మర్మలాభవంతీంత్యాసాదయామి
దీప్యమానాంత్యాసాదయామి రోదమానాంత్యా సాదయామ్య జ్జ్వాసాం
త్వాసాదయామి బృహజ్యోషంతీంత్యాసాదయామి జాగ్రతీంత్యాసాదయామి
పాజ్వాలపేతోసౌభాగ్యం దేవిదేహివశుభం కరి । పుత్రపౌత్రందమేదేహి
యావన్నియమసిద్ధయే । ఏతద్వ్రతస్యసిద్ధ్యర్థంతమోహరతుసర్వదా । బోధీప
బ్రహ్మరూపేజనర్యేషాం హృదిసంస్థితః । ఆతస్మాంత స్థావయామ్యద్యమదజ్ఞాన మపా
కురు॥ గృహవై = స్తు జ్యోతిస్త్యరూపవరమాత్మ నెనమః = పూజాంకుర్యాత్ =

అంకురారోపణం

వృదివ్యాః = తిథౌశ్రీగత్యేన శోభనహేతుర్భూతం అంకురారోపణాఖ్యం కర్మ
కరిష్యే. అంకురారోపణం కుర్యాత్

నర్వతోభద్ర

వృదివ్యాః = తత్ శ్రీ = గత్యేన బ్రహ్మది పట్నంచాకత్సర్వతోభద్ర మండ
రాదిష్ఠిత దేవతాస్థావనం కః ప్రియే-

ఓం బ్రహ్మ జిజ్ఞాసం వ్రతవంపురస్తాద్విసీ మతసు రుచోవేన ఆవహ సబు
ద్ధియాశవమా అన్యవిష్టాస్సతశ్చయోని మసతశ్చ వివః । బ్రహ్మణం సాంగం
సాయుధం సవాహనంసపత్నీపుత్రపరివారసహితంమధ్యేబ్రహ్మజమావాహయామి॥
స్తావయామి॥ తతఃపిదీపారత్యవాయ వ్యవర్కంతం సోమాదయో వాయుఅంతాః
అప్టాలోకపాలాః స్థావసీయాః ॥

2 అప్యాయస్యసమేతురే విశ్వతస్సోమవృష్టియం । భవావాజన్యసంగదే
ఉతరే సోమమావాహయామి.

3 అభిత్వాశూరనోనుమోదుగ్ధా ఇవదేహః । ఈశాన మన్యజగతస్సు
వర్త్యశమీశానమింద్రతస్థుషః॥ ఈశాన్యాం ఈశానమావాహయామి॥

4. ఇంద్రంవో విశ్వతస్సహవా మహేజనేభ్యః ఆన్మాక మస్తు
కేవలః ప్రాగ్భాగే ఇంద్రమావాహయామి ॥

5 అగ్నిం దూతం వృణీమహేజతోతారం వైశ్వవేదసం । అన్య
యజ్ఞన్య స్తుత్రతం ॥ ఆగ్నేయభాగే అగ్ని మావాహయామి ॥

6 యమాయ సోమగ్ం సునుతయమాయజుహుతాహవిః ।
యమగ్ంహయజ్ఞోగచ్ఛత్యగ్నిదూతో ఆరంకృతః । ధిదక్షిణభాగే యమమావాహ
యామి ॥

7 మోక్షాని పరానిమురుతిర్మహా వధన్ . పతన్తదృష్టుయా
సహనైరుత్థానిమురుతిమావాహయామి ॥

8 తత్త్వయామి బ్రహ్మణా వందమాన స్తదాశాన్తే యజ్ఞోమానో
హవిర్భ్యః . ఆపెడమానో వరుణోబోధ్యుర్మశగ్ం సమాన ఆయుః ప్రమోష్యః॥
పశ్యిమదిగ్భాగే వరుణమావాహయామి ॥

9 తపవాయువృతస్సతేత్వప్తురామారుదృతా . ఆవాంస్యాంవృణిమహే ॥
వాయువ్యాం వాయుమావాహయామి ॥
వాయుసోమమధ్యే తృతీయరేఖోపరిఅష్టావసవః॥

వసవోరుద్రా ఆదిత్యా ఉపరిస్సుశం మోగ్రం చేత్రార మధిరాజమృకన్.

10 అర్వాంచమింద్ర మముతోహవామహేయోగోఽదిదస్సదిదశ్వః॥ అష్టవసూన్
సాంగాన్ = వాయుసోమమధ్యే తృతీయ రేఖోపరి అష్ట వసూనావాహయామి ॥

కర్తృద్రాయ ప్రచేతసేమిదుష్టమాయ తవ్యసేమ వోచేశంతమగ్ం హృదే,
సోమేశాన మధ్యే ఏకాదశరుద్రానావాహయామి .

ఆదిత్యాన్ క్షత్రియాగ్ం అవ ఆదిత్యాన్ యాచిషామహేసుమృదీకా మభిష్టయే .
ఈశానేంద్రమధ్యే ద్వాదశాదిత్యాన్ ఆవాహయామి.

12 అశ్వినా వర్తిరస్మదాగోమద్దస్సాహిరణ్యవత్ . అర్వాగ్రతం సమసనానియ
చృతంః ఇంద్రాగ్ం ఋగ్ధ్యే అశ్వినావాహయామి.

13 ఓ॒సి॒మా॒సశ॒ర్వజే॒ద్భతో॑ వి॒శ్వే దే॒వాన॒ఆగ॒తా॒ద్యాగం॑సో॒దా॒భుష॑స్సు॒తం.

అగ్నే॑యమమద్యే విశ్వాన్దే॒వాన్స॑పే॒తృకా॑నా॒వాహ॑యామి.

14 అ॒భి॒త్యం॒దేవ॑గం స॒వి॒తార॑ము॒జ్జోః॑ క॒వి॒క్ర॒తు॒మర్పా॑మి॒సత్య॑న॒వన॑గం॒రత్న॑

దామ॒భిప్రి॑యంమతి మూ॒ర్ధాయ॑స్యా మతి॒ర్పాఆతి॑ద్యు॒తత్స॑వీ॒మని॑హి॒రణ్య॑ పా॒ణి

రమి॑యే॒తసు॑క్ర॒తుః కృ॒పాసు॑వః. యమని॒ర్పతి॑మద్యే. స॒వల॑య॒జ్ఞానా॑వాహ॒యామి॑.

15 అ॒యం గో॑వృ॒శ్నిర॑క్ర॒మీద॑స॒నన్మా॒తరం॑ పు॒నః. పి॒త॒రంచ॑వ॒ప్రయ॑న్సు॒వః

ని॒ఋప॑తి॒వరు॑ణమద్యే భూ॒తనా॑గా॒నావా॑హ॒యామి॑.

16 అ॒వృ॒తసా॑ంగంధ॒ర్వాః॑ఞాం॒మృగా॒ణాం చ॑ర్జి॒ష్టచ॑రన్ కే॒శ్వీవి॑శ్వస్య వి॒ద్యాస్స॑తా

స్యాదు॒ర్మతి॑ంతమః వరు॒ణవా॑యోర్మద్యే గంధ॒ర్వావృ॑తస్య ఆ॒వాహ॑యామి.

17 యద॑క్రంద॒వ్రత॑మం జ్ఞా॒యమా॑నః ఉ॒ద్యస్స॑ము॒ద్రా దు॒తవా॑ పు॒రీషా॑త్.

శ్శే॒నస్య॑ వ॒జ్రాహ॑రి॒ణస్య॑ జ్ఞా॒హూ ప॑స్తు॒త్యనం॑ మహి॒జాత॑తే అ॒ర్చన్ ॥

అ॒హో సో॑మమద్యే స్కం॒దమా॑వాహ॒యామి॑.

ఋ॒షతం॑ మా॒సమా॑నానాం స॒పత్నా॑నాం వృ॒షాస॑హిం॒హంతా॑రం శత్రు॒జ్ఞాంకృ॑ది

వి॒రాజం॑ గో॒పతి॑ంగ॒వాం తత్రై॑వ వృ॒క్షభే॑శ్వర॒మావా॑హ॒యామి॑

19 కద్రు ద్రావ్యవచేతనే మిరువ్వుమాయ తవ్యనే హోచేమకంతమగం హృదే
తత్రైవ కుం మావాహయామి.

20 కుమారం మాతాయువతిస్సముద్ధం గుహనితర్తి సదభాతిప్రతేఅనికమస్య
సమిసజ్జవాసః పురః వశ్యంతి నిహితమరతౌ తత్రైవమహాకాలమావాహయామి.

21 అదితిర్వ్యజ్ఞనిష్ఠ దక్షయాదుహితాతప తాందేవా అన్యజాయంత తద్రా
అమృత బంధవః బ్రహ్మేశానమద్యే బ్రహ్మాది సప్తగణానావాహయామి.

22 తామగ్ని వర్తాం తవసాజ్వలంతింవైరోచనం కర్మపతేషుజ్ఞాం దుర్గాం
దేవిగం శరణ మహం ప్రవద్యే సీతరసుతర సేనమః
బ్రహ్మేంద్ర మద్యే దుర్గామావాహయామి ॥

23 ఇదం విష్ణుర్విచక్రమే తేగ్రదానిదదేవదం సమూథమస్యపాగంసురే ॥
బ్రహ్మేంద్ర మద్యే విష్ణుమావాహయామి.

24 ఉదీరతా మవర ఉత్పరాస ఉన్మథ్యమాః పితరస్సోమ్యాసః అసుంయ
ఈయరవృకా ఋతజ్ఞాస్తేనోవంతు పితరోహవేషు ॥ బ్రహ్మగ్ని మద్యే స్యథా
మావాహయామి॥

25 పరంమృత్యో అనువరేహిపంథాయస్తే స్యజితరోదేవయానౌత్ చక్షుష్మతే

శృ॒ణ్వ॒తే॑॥ బ్ర॒హ్మ॒మాన్॑॥ ప్ర॒జాగ్ం॑రీ॒తిషో॑ మో॒తవీ॒రాన్ ॥ బ్రహ్మ॑యమమద్యే
మృ॒త్యురో॑గానావాహయామి॥

26 గ॒ణానా॑త్వా గ॒ణప॑తిగ్ంహవామహే క॒విం క॑పీ॒నాము॑వమశ్రవ॑స్తమయ
త్య॒ష్ట రా॒జం బ్రహ్మ॑జాం బ్రహ్మ॑జస్ప॒త అన॑శృ॒ణ్వన్నాతి॑భి స్సీ॒దసా॑ద॒సం॥
బ్రహ్మ॑ నిఋదుతిమద్యే గ॒ణప॑తిమావాహయామి ॥

27 శ॒న్నో దే॒వీర॒భిష్ట॑య॒ అపో॑భవంతుపి॒తయే॑ ॥ శ॒ంయో ర॒భిస్స॑వంతునః॥
బ్రహ్మ॑ వరుణమద్యే ఆపః॑ ఆవాహయామి.

28 మ॒రుతో॑యస్మహిక్షయే॑ పా॒థో ది॒వో వి॑మహనః । స॒సుగో॑పాతమో॒జనః॑
యజ్ఞే॒ర్వాయ॑జ్ఞవాహనః బ్రహ్మ॑వాయుమద్యే । మ॒రుత॑ ఆవాహయామి ॥

29 స్తో॒నా పృ॑థి॒వి త॒వా నృ॑క్షరానివేశ॑సి । య॒చ్ఛాన॑శ్శర్మ॒స్సప్ర॑తాః ॥
బ్రహ్మ॑జః పాదమూలే కర్ణికాదః పృథి॒వీ మా॑వాహయామి ॥

30 ఇ॒మంమే॑ గం॒గే య॑మునే స॒రస్వ॑తి శు॒తుద్రి॒స్తోమ॑గ్ం స॒వతా॑ వరు॒ష్టియా॑ ।
అ॒సిక్తి॑యామరుద్యుదే॒ విత॑స్సయా॒త్థీకి॑యే శృ॒ణుహ్య॑సుషోమయా ॥
తత్రే॒వ గం॑గాదిసప్తనద్యః ఆవాహయామి॥

31 ధా॒మ్నో ధా॒మ్నో రా॒జన్మి॒తో వ॑రుణనోముంచయదాపో॒ అఘ్ని॑యావరు॒ణేతి॑
శ॒పామహే॑తతో వరుణనోముంచ॥ తత్రే॒వ సప్త॑సాగరానావాహయామి ॥

32 తదువరి మేరవేనము : మేరు మావాహయామి॥

తతో మందలాదృహః సోమాదిసన్నిధౌ ఆయుధాన్యావాహయేత్ ।

33 సోమసమీపేగదాయేనము : గదామావాహయామి ।

34 కద్రుద్రాయప్రచేతసేమీధుష్టమాయతవ్యసే॥ వోదేమ శంతమగం హృదే॥

ఈశానసమీపే త్రిశూంమావాహయామి ॥

35 యోమాహృదా మనసాయశ్చవాదాయా బ్రహ్మణా కర్మణాద్వేష్టిదేవాః

యశ్చతేన హృదయేనేష్టతాచతస్యేంద్ర వజ్రేణశిరశ్చిగద్మి॥ ఇంద్ర సమీపే
వజ్రమావాహయామి.

36 కర్మచమే శక్తి శ్చమేర్థశ్చమ ఏమశ్చమ ఇతిశ్చమే గతిశ్చమే :

అగ్ని సమీపే శక్తయేనము : శక్తిమావాహయామి ॥

37 యమ సమీపే : దంభాయనము : దంధమావాహయామి ॥

ఓషదేతాయ న్వేనగ్న స్వధితేమైనగంహిగంసీర్థే వహూరేతాని ప్రవప్తేన్ద్రస్తూతే
రాణ్యశియ్యః నిర్భుత్యంతితే ఖద్గమావాహయామి ॥

39 ఇమంవిష్యామి వరుణస్య పాశం యమబద్ధీత సవితాసుశేపః ।

దాతుశ్చయోనో సుకృతస్య లోకేస్యోనంతే సహవత్యా కృణోమి ॥

వరుణసమీపే పాశ మావాహయామి ॥

40 వాయుసమీపే అంకుశాయనమ్క అంకుశమావాహయామి ॥

41 గౌతమః కుమారమితి సమావాచ । పరే హిమృత్కర్షహన్, మృత్యవే
నే త్యాదదామితి ॥ గౌతమాయనమః గౌతమమావాహయామి ॥

42 జృహద్భృహతోతరద్వాః ఋషిః వ్రణావతి గృహీతయా త్వయామనో
గృహ్ణామి ॥ ఈశాన్యాం తరద్వాణాయనమః తరద్వాః మావాహయామి ॥

43 నే రూషం నే రూపాద్విశ్వామిత్ర ఋషిః వ్రణావతి గృహీతయా త్వయా
వశుర్గృహ్ణామి వ్రణాత్మః ॥ పూర్వే విశ్వామిత్ర మావాహయామి ॥

44 త్రాయుషం జమతగ్నైః కశ్యపస్య త్రాయుషం యదైవానాం త్రాయు
షతతగ్నౌ అనుత్రాయుషం ॥ అగ్నేయే కశ్యపమావాహయామి ॥

45 రాజం నే రాజాజమదగ్ని ఋషిః వ్రణావతి గృహీతయా త్వయా శోత్రం
గృహ్ణామి వ్రణాత్మః ॥ దక్షిణే జమదగ్నేయే నమః జమదగ్ని మావాహయామి ॥

46 ఉపాగం కరుపాగం శోత్రి వృత్తి వృతోరతం తరగం రతంతరాద్యశిష్ట
ఋషిః వ్రణావతి గృహీతయా త్వయా ప్రాణం గృహ్ణామి ॥

ఋత్యాది వశిష్ఠాయనమః వశిష్ఠ మావాహయామి ॥

అత్రిరదాదేర్వాయ వ్రణా వశుకామేవా । వశిష్ఠే అత్రయేనమః అత్రిమావా ॥

శక్యతాతద్ర

47 సప్త ఋషయః ప్రతమాంకృతి కానామరుంధతిం ~~వృత్తాగం~~

హసన్ముః । పట్కృతి కాముఖ్యయోగం వహంతీయ మస్మాక మేదత్వవృత్తిమ్ ॥

వాయువాం అరుంధత్యేనముః । అరుంధతీ మావాహయామి ॥

49 ఐంద్రీమావృత మన్వావ రేసమహం ప్ర జయాసమ్మయా ప్రజాసమ

హగం రాయస్సోషేణ సమ్మయా రాయస్సోషోన్నా యత్వాన్నాద్యాయత్వా ॥

పూర్వే ఐంద్రేయీనముః । ఐంద్రీమావాహయామి ॥

50 యక్కుమారీ మంద్రయతేయద్యోషిద్యత్ప్రతా । అరిష్టం య

త్కించక్రియతే । అగ్నిస్తదనువేదతి ॥

అగ్నేయే కౌమార్యే నముః । కౌమారీమావాహయామి ॥

51 దక్షిణే బ్రాహ్మేయముః । బ్రాహ్మీమావాహయామి ॥

52 నైఋత్యాం వారాహేయముః । వారాహీమావాహయామి ॥

53 పశ్చిమేదాముండామ్యేనముః । దాముండా మావాహయామి ॥

54 వాయువాం వేష్ణవ్యేనముః । వేష్ణవీ మావాహయామి ॥

55 ఉత్తరే మాహేశ్వర్యేనముః । మాహేశ్వరీ మావాహయామి ॥

56 ఈశాన్యాం నాత్మ్యేనముః । నాకీమావాహయామి ॥

గృహేనే ప్రతిష్ఠా సూక్తం తత్రుతిష్ఠితమయావదా శంస్తవ్యం ।

తస్మాద్య ద్యపితురేవ వశాన్లతతే! గృహేనే వే నానాజిగమిషతి ।

గృహేహివశానాం ప్రతిష్ఠా ప్రతిష్ఠ । సుప్రతిష్ఠితమస్తు - సుముహూ

రమస్తు, బ్రహ్మ కంఠస్థావనం మధ్యే కృత్యా చతుర్థిషు కంఠస్థావనం కృత్యా పోదశోవదార పూజాంకుర్యాత్॥

ఇతి సర్వతో ద్రవపిడి ॥

బ్రహ్మది షట్పుండ్రాశత్సర్వతో ద్రవ మండలాధిష్ఠిత దేవతాభ్యో నమః ।

- నేతులవాస్తు -

వృథివ్యాః = తిథాశ్రమ = గత్యేన వాస్తు పీఠోపరి వాస్తు పూజాం కరిష్యే, విశంతు భూతలేనాగా లోకపాలాశ్చ సర్వదా, అస్మిస్సహే ప్రతిష్ఠాంతే ఆయుర్బలకరేస్సహ, ఇతిమంత్రేణ మంటవస్య ఈశాన్యాది చతుష్కోణేషు శంకుస్థావనం కుర్యాత్ అగ్నిభ్యోవ్యథ్యసర్వేభ్యోయే చాన్యేచ సమాశ్రితాః తేభ్యో బలింప్రయచ్ఛామి పుణ్యాయోదన ముత్తమం, ఇతి మంటవస్య చతుష్కోణేషు బలిందద్యాత్, దక్షిణత ఆరభ్య నవరేభాః కుంకుమేన కుర్యాత్, కాంతాయై నమః॥ యశోవత్త్యై నమః॥ ఏకాంతాయై నమః॥ విశాలాయై నమః॥ ప్రాణవాహిత్యై నమః॥ సత్యసుమానాయై నమః॥ సందాయై నమః॥ సుఖద్రాయై నమః॥ సురోత్తమాయై నమః॥ పశ్చిమత ఆరభ్య నవరేభాః వస్త్రోపరి కుంకుమేన కారయేత్ ఏభ్య నామభ్య, హిరణ్యాయై నమః॥ రత్నై నమః॥ విభూత్యై నమః॥ విమలాయై నమః॥ ప్రియాయై నమః॥ జమాయై నమః॥ కథాయై నమః॥ అశోకాయై నమః॥ నిపుణాయై నమః॥ ఇతిరేభాః కృత్యా అంతే తత్రేవ దేవతా ఆవాహయేత్.

మధ్యే బ్రహ్మజమావాహయామి॥ పూర్వే అర్యమణమావాహయామి॥ దక్షిణే వ్రేవస్యతమావాహయామి॥ పశ్చిమే మిత్రాయనమః॥ ఉత్తరే పృథ్వీర రాయనమః॥ అగ్నేయాది అర్థ పాదద్వయేషు సావిత్రియై నమః॥ సవిత్రే నమః॥ విమదాయనమః॥ జయాయనమః॥ రాజయక్ష్యజేనమః॥ రుద్రాయనమః॥ అద్యోనమః॥ సత్వా నమః॥ అర్ఘవారణాదిషు॥ శిఖినేనమః॥ వర్ణనాయ

నమః॥ జయంతాయ నమః॥ రుద్రీకాయ నమః॥ సూర్యాయ నమః॥
 సత్యాయనమః॥ భృంగినేనమః॥ అకాశాయనమః॥ వాయవేనమః॥ వృష్ణే
 నమః॥ విదాతాయనమః॥ గృహక్షేత్రాయనమః॥ యమాయనమః॥ గంధర్వాయ
 నమః॥ భృంగిరాజాయనమః॥ మృగాయనమః॥ పితృభ్యోనమః॥ దేవారికాయ
 నమః॥ సుగ్రీవాయనమః॥ పుష్పదంతాయనమః॥ వరుణాయనమః॥ అసురాయ
 నమః॥ పాషాయనమః॥ రోగాయనమః॥ అహ్నేనమః॥ తల్లటాయనమః॥
 సోమాయనమః॥ సర్వేభ్యోనమః॥ అదితయేనమః॥ దితయేనమః॥ మందలాదృహిః
 వూర్వాది, ఆర్యమణేనమః, ఋక్సభాయనమః, పిలిపిందాయనమః, నైఋత్యాంవాస్తు
 పురుషాయనమః, ఈశాన్యేచిచ్ఛక్త్యేనమః, అగ్నేయే విదాత్రేనమః, నైఋత్యాం
 పూతనాయనమః, వాయువ్యే పావరాక్షస్యేనమః, ఏవం వందచత్వారింశద్దేవ
 తాః సంస్థావ్య, సంపూజ్య - బలిందద్యాత్. చతుర్దిశ్చ అష్ట దిశ్చా కలకాన్
 సంస్థావ్య యథా. మహిద్భ్యః = భిఃఇతి వృథివీ మభిమృశ్య॥ ఓషధయస్సం = మసి
 ఇతితండులాన్ నిక్షిప్య ఆ కలశే = ర్ధతే ఇతి కలకానినిక్షిప్య, ఇమంమేపరు =
 చతే ఇతి కలశేషు జలమాపూర్య, గంధద్వా = శ్రియం ఇతి గంధం నిక్షిప్య,
 అశ్వత్థేనో = పూరుషం ఇతి వందపల్లవానిక్షిప్య, యాజాత = సప్తచ ఇతి సప్త
 దాన్యాని నిక్షిప్య, ఉద్భృతానీతిసప్త మృత్తికా, తాండాత్కాండా ఇతిదూర్వాం
 నిక్షిప్య, య్యావలీనీరితి పలానినిక్షిప్య, సహిరత్నానీతి పంచరత్నానినిక్షిప్య,
 హిరణ్యరూప ఇతిహిరణ్యం నిక్షిప్య, యువం వస్త్రాణీతి వస్త్రేణవేష్టయేత్.
 పూర్ణాదర్శివ = క్రతో ఇతికలశోపరి పూర్ణకలశం సంస్థావ్య! తత్త్వాయామితి
 వరుణమావాహ్య! ఆవాహిత దేవతాభ్యోనమః ఇతి షోడశోపదారేస్సంపూజ్య
 మంటపస్య ఉదగ్గాగే అగ్నిం ప్రతిష్ఠావ్య! ఆజ్యతాగాంతే చరుతిం ఆజ్య సమిద్ధిః
 వ్రత్యేక మష్టావింశతి ఆష్టా వ్రావణవాది నామమంత్రేః ధ్వహయాత్! ఓం
 బ్రహ్మణేస్వాహా! ఇతి॥ వాస్తోషుతే ఇతి చతుర్ముఖం త్రైః బిల్వఫలాని సమిద్ధౌ
 వాజాహుయాత్

1 వాస్తోషుతే వ్రతరణోన ఏదిగయస్సానో గోభిరశ్వేభిరిందో! అజరా
 సస్తే సఖ్యేస్యామఃలేవ పుత్రాన్సృతి నోజాషస్వస్వాహా! వాస్తోషుత
 ఇదంనమః.

2 || వాస్తోషుతే ప్రతిజానీహ్యస్మాన్ స్వావేకో అనమీవో భవానః! యత్యే

మహావ్రతితన్నో జపస్య శన్నవిది ద్వివదే శం చతుష్పదే స్వాహా
వాస్తోష్పత ఇదం నమమ

3 వాస్తోష్పతే శక్మయా సగ్ం సదాతే సక్షేమ హిరణ్యయా గాతుమత్మా ,
అవఃక్షేమశత యోగేవరం నో యాయం పాత స్తన్తి నిస్సదానః స్వాహా
వాస్తోష్పత ఇదం నమమ॥

4 అమీవహవాస్తోష్పతే విశ్వారుపాణ్యాశన్మఖాసుశేవ విధిను స్వాహా వాస్తోష్పత
ఇదం॥ స్వీష్టకృదాది హోమశేషం సమాప్య బలిందద్యాత్

వవమానసూ క్షేనవా రక్షోమ్నసూ క్షేనవా మంటవం త్రిస్సూరేణ
వేష్టయేత్ , వవమానస్సువ=పునాతు కృణుష్వపాణః వ్రనీతిన్న = ఇతి
వయఃపుత శ్వేతసూరేణ మంటవం వేష్టయేత్ వాస్తు ఘాజావిధిస్సమాప్తా॥

ఈశాన్యే నవగ్రహరాధనం

పృథివ్యా=రిదౌ శ్రీమ-వ్రతిష్ఠాంగత్యేన నవగ్రహమఖ్యాంకర్మకరిష్యే,

1 ఆకృష్టేనరజసావర్తమానో నివేశయన్న మృతం మర్త్యంచ హిరణ్య
యేన సవితారథేన దేవో యాతిభువ నాని పశ్యన్॥ సూర్యగ్రహమావాహ
యామి.

2 అగ్నిం దూతం వృణీమహే హోతారం విశ్వవేదసం , అన్యయజ్ఞస్య
స్మక్రతుం ॥ సూర్యగ్రహాధిదేవతం అగ్ని మావాహయామి.

3 కద్దుద్రాయ వ్రచేతనే మీదుష్టమాయ తవ్వనే, వోచేమ శంతమగం
హృదే॥ సూర్య = ప్రత్యధిదేవతం రుద్రమావాహయామి ॥

1 అప్యాయస్య సమేతుః తే విశ్వతస్సోమవృష్టియం, భవావాజస్యసంగదే
చంద్రగ్రహమావాహయామి.

2 అపుమే సోమా అబ్రవీదంతర్విశ్వాని భేషజః, అగ్నించ విశ్వశండు
వమావశ్వవిశ్వ భేషజః, చంద్రగ్రహ ఆధి దేవతం అవ్యతవాహయామి

3 గౌరీమీమాయ సలిలాని తక్షత్యేకపదీ ద్వివదీసా చతుష్పదీ, అష్టావదీ న
వపదీబధూపుషీ సహస్రాక్షరా పరమేష్వోషన్ - చంద్ర గ్రహ ప్రత్యధి
దేవతాం గౌరీమావాహయామి.

1 అగ్నిర్మూర్త్యాదివచకుతః పృథివ్యా అయం, అపాగ్ం రేతాగ్ంసి
జిన్యతి, అంగారక గ్రహమావాహయామి.

2 సోమోనా వృషి భవాన్మక్షరా నివేశని, యద్వాన్శ్శర్మ స్రవః॥
అంగారక = ఆధి దేవతాం వృథిం ఆవాహయామి.

3 శ్చేత్రస్య పతిరా వయగ్ంహితేనేవ జయామసి, గామశ్చం పోషయిత్వా
ససోమృదాత్పితృశ్చ - అంగారక = ప్రత్యధిదేవతం శ్చేత్రపాలకమా
వాహయామి.

1 తిద్దుద్యస్వాగ్నే॑ వ్రతి॑ జాగృహ్యేన॑ విష్టాహ్న॑రే సగం॑ సృతే॑తామ॒
యంచ॑ పునః॑ కృణ్వన్గస్త్యా॑ పిత॒రం యువా॑నమన్వాతాగ్గం॑సీత్సయితం॑తు
మేతం॑॥ బుధగ్రహం ఆవాహయామి.

2 ఇదం॑ విష్టు ద్విక్రమే॑ తే॒ర్పరాని॑దదే॒ వదం॑ । స॒మూ॒ధమ॑స్య పాగం॑నురే॑॥
బుధగ్రహ అధిదేవతం విష్టుం ఆవాహయామి.

3 నహన్ శి॒ర్వా పు॒రుషః॑॥ సహ॑స్రాక్షస్సహస్ర॑పాత్ । నఘా॑మిం విశ్వ॑తో
వృ॒త్వా అ॒త్య॑తిష్ఠద్దశాం॑గులం॑ బుధ॑ = వ్రత్యం = నారాయణమావాహయామి.

1 బృహ॑స్పతే॒ అతి॑యద॒ర్యోర్హా॑ద్భ్య మద్వి॒భాతి॑క్రతు॒ మజ్జ॑నేషు॒ యద్దీ॒దయ॑
ప్ర॒వస॑ర్త వ్ర॒జా తదస్మా॑నుద్రవి॒ణం దేహి॑చిత్రం ॥ బృహస్పతి గ్రహ
మావాహయామి.

2 బ్రహ్మ॑జ్ఞానం వ్ర॒థమం పు॒రస్తా ద్వి॒సీమ॑త స్సురు॑చోవేన॒ ఆవహ॑ ।
సబుద్ధి॑యా ఉ॒పమా॑ అ॒న్యవి॒ష్టా స్స॒తశ్చ యోని॑మస॒తశ్చ॑వివః॑॥
బృహస్పతి = ఆధి దేవతం బ్రహ్మణ మావాహయామి.

3 ఇంద్రం॑ వోవిశ్వ॒త స్స॒దిహ॑వామహే॒జనే॑భ్యః । అస్మా॑కమస్తు॒ కేవలః॑.
బృహస్పతి = వ్రత్యధి = ఇంద్రమావాహయామి.

1 కుక్రంలే అన్యద్యజకంలే అన్యద్విమరూపి అహాసిద్ధ్యరివాసి విశ్వాహి
మాయావసిస్యదావోత్తద్రాలేషాషన్నిహరాతిరస్తు॥ కుక్రగ్రహమావాహ
యామి॥

2 ఇంద్రాణి మానుషా రిమనుషత్వి మహమ్మశవం॥ నహ్యస్యావరందనజరసా
మరలేవతి॥ కుక్ర = అధిదేవతాం = ఇంద్రాణిమావాహయామి॥

3 ఇంద్రమయేత్వఇహపాహిసోమయదాశార్యాలేఅపిఽస్సుతస్య॥ తప్తపడిగీ
తవశూరశర్మన్నావివాసంతికవయస్సుయజ్ఞాః॥ కుక్ర = ప్రత్యధిదేవతం
ఇంద్రమరుతావాహయామి॥

1 శమగ్నిరగ్నితి స్కరచ్చస్త్రస్తవతుసూరిః॥ శంవాతోవాత్వరపా అవ
శ్రితః॥ శనైశ్చర గ్రహమావాహయామి॥

2 యమాయ సోమగ్ం సునుత యమాయజామతాహవిః॥ యమగ్ం
హయజ్ఞో గచ్ఛత్యగ్నిదూతో ఆరంకృతః॥ శనైశ్చర = అధిదేవతం
యమమావాహయామి॥

3 ప్రజావతే సత్యదేతాన్యన్యో విశ్వాజాతాని వరితాబిభూవ॥ యత్కామా
నేజాహమస్తన్నో అస్తు వయగ్ం స్యామవతయో రయూజాం॥
శని = ప్రత్యధిదేవతం ప్రజావతి మావాహయామి॥

- 1 కయాసశ్చిత్ర ఆతువ దూతి సదావృదస్సఖా కయా శచిష్టయా వృతా
తేతు గ్రహమావాహయాయిమి.
- 2 వరంమృత్యో ఆసువరేహి పంథాయస్తే స్వజితరో దేవయానాత్ చతు
ష్టతే శృణ్వతేతే బ్రహ్మిమాసః ప్రతాగ్ం రీరిషోమోత పీరాన్ రాహు
ఆధి దేవతం మృత్యుమావాహయాయిమి
- 3 నమో అస్తు సర్వేభ్యోయేతేచ వృథివీ మను యే అంతరిక్షేయే దివితే
భ్యస్సర్పైభ్యోనమః॥ రాహు = ప్రత్యధిదేవాన్ సర్పానావాహయాయిమి.
- 1 తేతుంకృణ్వన్న తేతవే పేశో మర్యా ఆపేశసే సముషద్ధిరజాయథ.
తేతుగ్రహమావాహయాయిమి.
- 2 సచిత్ర చిత్రం చిత్రయంత మస్తే చిత్రః క్షత్రం చిత్రతమం వయోదాం
చంద్రం రయిం పురుషీరం బృహంతం చంద్ర చంద్రాభిర్గృణతే దువస్వ
తేతు గ్రహాధిదేవతం చిత్రగుప్త మావాహయాయిమి.
- 3 బ్రహ్మదేవానాం పదః కషీనా పృషిర్విప్రాణాం మహిషో మృగాణాం
శ్యేవో గద్దాణాగ్ స్వడితిర్వనానాగ్ం సోమః పవిత్ర మత్యేతిరేభన్.
తేతుగ్రహ ప్రత్యధిదేవతం బ్రహ్మణమావాహయాయిమి.

ఉత్తరగ్రహః

- 1 శాత్రవేదసే సున వామ సోమమరాతి యతో నిదహతి వేద్య, సనః
వరుషదతి దుర్గాజి విశ్వ వావేవ నిందుందరితాత్మగ్నిః॥ దుర్గాం
సాంగం=తాం దుర్గామావాహయామి.
- 2 గణానాంత్వా గణదనం గణవతిం=అవాహయామి.
- 3 షేత్ర స్యవతినావయగం హితేనేవ జయామసి, గామశ్యం పోషయిత్వా
సనోమృతాతీదృశే. షేత్రపాలకమావాహయామి.
- 4 తవవాయు వృధన్వతేత్వమృతా మాతురమృతా, అవాస్యాం వృణీవహే,
వాయుమావాహయామి.
- 5 క్రాడాశీశుర్మహీనాం హిన్వన్వతస్యదీధితిం, విశ్వాపరిప్రియా కువదర
ద్వికా. ఆకాశం అవాహయామి.
- 6 ఆది త్వత్సన్వతేతసో జ్యోతిః వశ్యంతి వాసరం, వరోయదద్యతేదవా.
ఏషో ఉషా పూర్వాశ్విః పృథకు ప్రియాదివః స్తు షేవామశ్వినా బృహత్॥
అశ్వినీ దేవతే అవాహయామి.
- 7 సువరోసి గరుత్మాన్ త్రివృతే శిరో గాయత్రంవపుస్తోమ ఆత్మా
సామతే తనూన్వామదేవ్యం, బృహద్రథంతరే వషా యజ్ఞాయజ్ఞయం

తృ॒ప్తం॑ చ॒ందా॒గ॒ష్ఠం॑గా॒ని ది॒ష్టియా॒శపా॑ య॒జాగ్ం॑షి॒ నామ॑ సు॒వర్ణో॑సి
గరు॒త్మాన్ ది॒వంగ॒చ్ఛ సు॒వీ॒వత॑॥ గరు॒త్మం॑త మా॒వాహ॑యామి.

8 వా॒స్తో॒ష్పతే॑ వ్రతి॒జానీ॒హ్యస్మాన్ స్వా॒వేళో అ॒నమీ॒వో త॒వాన॑ య॒త్యే
మహే॑ వ్రతి॒తన్నో॒జావ॒స్య శన్న॑ ఏది॒ద్వివ॒దేశం॑ చతు॒ష్పదే॑॥
తాసు॑ పురుషమా॒వాహ॑యామి

9 య॒త ఇ॒ంద తయా॑ను॒హేతతో॑నో అ॒తయం॑ కృ॒ధి వ॒సువ॑స్స
గ్ధి తి॒వత॑న్న తా॒తయే॑ వి॒ద్విషో॑ వి॒మృదో॑జహి మమ॒వంత॑మా॒వాహ॑యామి.

10 స్య॒న్ది॒వావి॒శస్స॑ టి॒ర్భృత॑హే వి॒మృదో॑వశి॒ వృషే॑ంద్రః పు॒రఏ॑యనః
స్య॒న్ది॒వా అ॒తయం॑కర॒॥ అ॒తయం॑కర మా॒వాహ॑యామి.

11 యే॒తే స॒హస్ర॑పు॒యతం॑ సా॒శాఘ్నో॑ మ॒ర్యాయ॑హంత॒వే తాన్॑యజ్ఞ
స్య॒మాయ॑యా స॒ర్యాన॑వయజ్ఞామహే॒ మృత్య॑వే॒స్యాహే॑ మృత్య॑వే॒స్యాహే॑
మృత్యుం॑జయమా॒వాహ॑యామి॥

12 త్ర॒యంబ॑కం య॒జాకు॑హేనుగంధి॒ పృ॒థివర్ధ॑నః॒ ఉ॒ర్యాయ॑కమి॒వ బంధ॑
నా శ్చృ॒తోర్మృ॒షీయ్య॑ మామ్మృతాత్॑॥ స॒ధాశి॑వమా॒వాహ॑యామి॥

13 అ॒వ॒మృ॒త్యు ము॒వ॒శు॒ధం॑ అ॒పే॒తశ్చ॒వ॒తం॑హి॒ అ॒ధా॒నో అ॒గ్న్య అ॒వ॒హ
రా॒యసో॒ష్ణం॑ స॒హస్రి॑ణం ॥ అవ॒మృ॒త్యుమా॒వాహ॒యామి॑

14 బ్ర॒హ్మ॒దే॒వానాం॑ వ॒ద॒పిః క॒వీ॒నామృ॒పి॒ర్వి ప్రా॒ణాం మ॒హి॒షో మృ॒గాణాం॑
శ్లో॒నో గృ॒రా॒ణాగ్ స్వ॒ది॒తి॒ర్హ॒నాగ్ సో॒మః ప॒షి॒త మ॒త్తే॒తిరే॒థన్.
బ్ర॒హ్మ॒ణమా॒వాహ॒యామి॑.

15 వ్ర॒జోదే॒పి స॒రస్వ॒తీ వా॒జే॒భిర్వా॒జిసే॒వతి॑ దీ॒పామ॒వి॒త్రియ॑వత్ స॒రస్వ॒తీం॥

16 ఇ॒దం వి॒ష్ణుర్వి॒చక్ర॑మే త్రే॒ధాని॑ద దే॒వద॑ం స॒మూ॒తమ॒స్యపా॑గ్ంసు॒రే॥ వి॒ష్ణుం

17 స॒క్షు॒మి॒వ తి॒త॒తనా॑ వు॒నంతు॑ య॒త్ర దీ॒రామ॑స॒సా వాచ॑మ॒క్రతః॑ అ॒త్రా
స॒ఖాయ॑స్స॒ఖ్యాని॑ జాయతే భ॒ద్రేషాం॑ ల॒క్ష్మిర్ని॒హితా॑ది వాచి॥
ల॒క్ష్మిమా॒వాహ॒యామి॑॥

18 క॒ద్యుద్రా॒య వ్ర॑త॒సే మి॒ద ప్ష॑మా॒య త॒ప్యసే॑ వోదే॒మశం॑త॒మగ్ంహః॑ నే
రు॒ద్రమా॒వాహ॒యామి॑.

19 గోమీ॑మాయ స॒లిలా॒ని త॒క్షత్యే॑వదీ ద్వి॒వదీ॒ సా చతు॑ష్పదీ॒ అష్టా
వదీ॑స॒వదీ॑ బ॒భూఫ॑షీ॒ సహ॑స్రాక్షరా వరమే॑వ్యోమన్ గోమీ॑వాహ
యామి

20 ధన్వ॑నాగా ధన్వ॑నాజిం జయే॒మి ధన్వ॑నాతీ వ్రా॒సమదో॑జయే॒మి ధన్వ॑శ్శత్రో
రప॒కామం కృ॑ణోతు ధన్వ॑రా సర్వాః॒ వ్రది॑శో జయే॒మి॥

21 సం॑స్కృష్టంధ॑నముతయం॒ సమా॑కృతమన్మ॑త్యం ధ॒తాం వరు॑ణస్యమన్యుః
ధి॒యం దధా॑నా హృదయే॒షు శత్ర॑వః పరా॑జితాసో అ॒వని॑లయంతాం॥

22 దూ॒రమన్మ॑చప్రత్ర॑వోయంతు ఓ॒తాః తది॑ంద్రాగ్ని కృ॒ణుతాం॑తద్వి॒శాతే
తన్నో॑ దే॒వా అను॑మదంతు య॒జ్ఞం పశ్చా॑త్పురస్తా ది॒క్షయం॑నోఅస్తు॥
శత్రు॑త్రయమాహయామి.

23 అ॒వమృ॑త్యు మ॒వశ్శి॑రం, అ॒పేత॑శ్శవ॒తం జహి॑, అ॒ధానో॑ అ॒గ్న్ అవ॑
హ॒రాయ॑స్సోష॒గ్ం సహ॑స్రిణం॥

24 వరం మృత్యోఽనువరేహిపంతాయస్తేన్య ఇతరోదేవయానాత్ చప

ష్మతేశ్యైతే || తేబ్రవిమిమానఃప్రజాగం రీరిషోమోత వీరాన్ ||

25 అపైతు మృత్యురమృతన్న ఆగన్వేవన్యతోనో అతయం కృణోతు ।

వర్ణం వనస్పతేరీవా భిన్నశ్చియతాగం రయిస్స చతాన్నశ్చవీవతిః ॥

మృత్యుత్రయమావాహయామి ॥

26 అచ్యుతాయనమ్ః ॥ అనంతాయనమ్ః ॥ గోవిందాయనమ్ః నామత్రయ
మావాహయామి ॥

27 ఇంద్రదంవో = కేపలిః ॥ ఇంద్రమావాహయామి ॥

28 అగ్నిందూతం = సుక్రతుం ॥ అగ్నిమావాహయామి

29 యమాయసో = అరంకృతః ॥ యమమావాహయామి

30 మోషుణః = సహ ॥ నిఋరుతిమావాహయామి

31 తత్వాయామిట్ర = మోషిః ॥ వరుణమావాహయామి

32 తపవాయువృ = వృణిమహే ॥ వాయుమావాహయామి

33 సోమోదేనుగం = తస్మై ॥ కుబేరమావాహయామి

34 తమీశానం = వయం ॥ ఈశానమావాహయామి

35 ఊర్ధ్వ ఊషణః ఊతయేతిషో దేవో నస్సవిరా । ఊర్ధ్వ వాజస్సన

తా యదంభిర్యాగద్విర్విహాయామహే । ఊర్వపాలకమావా ॥

36 స్తోనాపృథివితవా వృక్షరానివేశనియచ్చానశ్శర్మసప్రతాః॥వృథివీమా॥

37 తద్విష్టోః వరమండగంసదావశ్యంతి సూరయః॥ దివీవచక్షరా

తతం । తద్విష్టాసోవివన్శవో జాగృవాన్ సస్మిందతేవిష్టోర్యతృ

రమండదం॥ శ్రీమహావిష్ణుమావామాయామి

నవగ్రహమండలాధిపిత దేవతాబోధనము.

అవాహనాది షోడశోపదానపూజాంకుర్యాత్

ఇతి గ్రహమఖం

అధశిల్పి గృహాత్ దేవతానయనం.

అధనవత్ప్రీతికయాజమానః ఆచార్యాది బ్రాహ్మణైస్సహ సంగః గీత వాద్య పురస్సరం శిల్పిగృహంగచ్ఛేత్ । తదాశిల్పిః వందమృద్విః వందకషాయోదతైః పంచామృతైః శుద్ధింకృత్యాస్నావయిత్వా । ఆచార్యాయదర్శయేత్ । తతోయజమానః వస్త్రకంబలాదినా శిల్పింసంతోష్య । ఆచార్యః మూర్తేః ఆనయవాన్ నిరీక్ష్య । దేవం శివం (అముకసంజ్ఞకం) శుద్ధియుక్తం ఇమంకురు ఇతిదేవం వ్రణివత్య । స్వాగతం దేవదేవేశ విశ్వరూపసమోస్తుతే॥ఇతిప్రార్థ్యదేవస్య దక్షిణహస్తే ఊర్ధ్వసహితసూత్ర కంకణంబద్ధ్యాః రథమారోహ్య । గీతవాద్యవేదమోషైః ఆగత్య । స్నానమంటపే నిధాయ । తత్రవిదివత్ అగ్న్యూతారణం కృత్వా । స్వాగతం దేవదేవేశ విశ్వరూప సమోస్తుతే । ఇతిదేవంప్రార్థ్య । శుభ్రేవీత్వదధిష్ఠానే శుద్ధింకుర్మః సహస్వతాం ॥

ప్రతిమాశోధనం -

- అగ్న్యూతారణం - యంత్రాణామపి -

వృథివ్యాః=తిథి-శ్రీమ=వ్రతిష్టాంగక్రేన అముక దేవతాయాం ఆంగు ష్టాదిశిరః పర్యంత సర్వాంగేషు తవన- తాదన చేదనదహన పాదస్పర్శాది ద్వారా అంగ వ్రత్యంగ సంధిసముత్పన్న వ్యాసాగ్ని-కుడ్ధాలాగ్ని-టంకాగ్ని-ఆతవ

నిరాసార్థం అయః పిండదోష నివృత్తివ్యాధా అవశూతాది దోషవహిషాదార్థం
అగ్నిస్త్వేత్తారణం దేవతా సాన్నిధ్యర్థం వ్రతమా శోధనం . ప్రాజ్ఞప్తే స్థావరం చ
కరిష్యేదుతతరతః . పీఠే స్థాపిత మూర్తీసాంప్రతిమాః అవాహయేత్ || పీఠోపరి
వస్త్రమాస్తీర్యః తండులాని విధాయ . తదుపరి రజతమయం శివం సుఃకర్ణమయం
ఉమానందితేశ్వర గణపతిరవివిష్టుం నిధాయ . తద్యధా

హిరణ్యగర్భస్సమవర్తతాగే భూతస్యతాతః పతిశేకః సీతః || సదాచరవృత్తి

పింద్యాముతేమాంః స్త్రీదేవాయ హఃషా విదేమః ఇతిజలం ప్రార్థ్య చ . అగ్నిస్స

ప్రీమితి . అగ్నివచనహితం అగ్నివదనహితం ఏకవారంత ఇత్తం . విరాళే
పంచగవ్యపంచామృతైః ప్రక్షాళ్య . అష్టోత్తరశతవస్త్రావేళి . అష్టవారం చ జల
ధాంక్షివన వదేతే తతః విధివత్ స్నానయేత్ || తద్యధా దేవస్య ప్రాగా
దిప్రదక్షణం చరుర్దిషు . అష్టైవా . ద్వాత్రింశత్సంఖ్యాయా చ కలశానినిధాయ
మహిద్యౌః || ఓషధయస్సం || అకలశేషుదా || ఇమం మేగంగే || గంధద్వారాం ||
యాజురాః || ఆపోహిష్యేమ || కాంధార్తాగ్ధా || అశ్వద్ధేవోని || సోమోవృక్షవి ||

యాఃపరిసి || సహితాని || హిరణ్యరూప || దేవస్యతా || ఓంప్రసాదేక్షేమ దేవ

యంతో ఆర్చ్య్యాజానమోఽహిః పృథివీ ఇషద్యేః యే స్త్రాబహ్మణ్య సమానివిప్రాః

విష్య గ్నియతి వానినోనాః || ఇతిపంచవర్ణవాః . యువాసువాసాః || పూర్ణా

దక్షిణరా || తత్త్వాయామి || తత్తద్విధిరా సంస్థావ్యః || తేమకలశేషఓషధి . కుద్ధోదక

వర్మిక . వర్మత . వృషశృంగ . క్షేత్ర . అశ్వత్థమూల . మృత్తిక .
పంచగవ్య . రజత . సర్వోషధి . సర్వప . గోదుమ . యవ . త్రేతాగ్నిదన్మ .
క్షీర . పంచామృత . కుద్ధోదక . రత్న . హిరణ్య . కుశ . పం . వర్ణవ .
పుష్ప . పంచరత్న . రుద్రాక్షాదీన్ . ఏకైక కలశే వ్రత్యేకం నిధాయ . వరుణ
పూజాం కృత్వా . దేవం స్నానయేత్ . తేవ మంత్రాః ఓషధయ ఇతిఓషధిస్నానం
ఇమం మేగంగేతి కుద్ధోదక స్నానం || ఉద్యుగానీతి వర్మిక మృత్తికాస్నానం ||

మృత్తికాహారమేతి వర్తక మృత్తికా స్నానం || హిరణ్య కృంగమితి కృంగ
మృత్తికాస్నానం || రూమిథేనుర్ధరణితి శ్రేత మృత్తికాస్నానం || అశ్వత్థేవోవిషదన
మితి అశ్వత్థమృత్తికాస్నానం || గాయత్ర్యా వందగవ్య స్నానం || హిరణ్య
గర్భస్పృశతిద్రవ్యోదక స్నానం || ఓషధయస్సం ఇతి సర్వోష ది స్నానం ||
వవమాన స్సువర్ణం ఇతి నర్తవ మిశోదక స్నానం || మానస్తోక ఇతి త్రేతాగ్ని
దన్మ స్నానం || పురుషసూత్రేన శుద్ధోదక స్నానం || సహితానీతి రత్నోదక
స్నానం || హిరణ్య రూపేణి హిరణ్యోదక స్నానం || దేవస్వత్సేతి కుశోదక
స్నానం || వ్రీహయశ్చమేయవాశ్చమే ఇతి వ్రీహిమిశ్రితోదక స్నానం || యాః
పరిసీరితి పరోదక స్నానం || అశ్వత్థేవో నిషదనమితి వల్లవోదక స్నానం ||
యోపాం పుష్పమితి పుష్పోదక స్నానం ||

విష్టోర్ముకం వీర్వాణి ప్రవోచంయః పార్థివాని విమమేరజాగ్ంసి యో అస్మ
తాయమర్తరగం సదస్థంవిచక్రమాణ స్త్రేదోరుగాయః | ఇతి వందరత్నోదక
స్నానం || నమస్తే రుద్రమన్యవ ఇతి రుద్రాక్షోదక స్నానం || శేషకలశోదకేన రుద్ర
సూత్రేన స్నానయత్నా || వస్త్రేణ సంశోభ్య గంధ పుష్పాక్షరేస్సంపూజ్య | ప్రాణ
ప్రతిష్ఠాదేవతా సాన్నిధ్యార్థంకుర్యాత్ శివప్రాణ ఇహప్రాణ ఇతి సర్వేషాం
కృత్యా ఆవాహయేత్ || (3వ అనుబంధంలో ప్రాణప్రతిష్ఠ)

కదృద్రాయప్రచేతసే మీదుష్టమాయ తప్యిసే | వోదేమ శంతమగ్ం హృదే
రుద్రాయనమః రుద్రమావాహయామి ||

గౌరీమిమాయ=వ్యోమనః | గౌర్యేనమః గౌరీమావాహయామి || తత్పురుషాయ

విద్యమే చక్రతుండాయ దీమహి | తన్నో నందిః ప్రచోదయాత్ | సందితేశ్వర

మావాహయామి | గణానాం త్యా = సాదనం || గణపతి మావాహయామి || తాస్మరాయ

విద్యహే మహద్యుతికరాయ దీమహి, తన్నో అదిత్యః ప్రచోదయాత్ ॥

సూర్యాయనమః = సూర్యమహాహయామి॥ పుణిస్సూర్య ఆదిత్యోఽ ॥

నారాయణాయ విద్యహే వాసుదేవాయ దీమహి, తన్నో విష్ణుః ప్రచోదయాత్ ॥

ఇరం పిష్టుః = సురే॥ విష్ణు మాహాహయామి॥ ఇత్యాదాహ్యః - సంపూజ్య దేవం వస్త్రేణ ఆర్చ్యదయేత్. చతుర్దిశ కలశాని విధివత్ సంస్థాపయేత్. నేత్రాన్మీలనం కుర్యాత్ ॥ తతః వాస్తు - నవగ్రహ దుద్రమంత్ర-సర్వతో ద్రుద్ర మంత్ర- యోగిని-మాతృకా-హనుమంత్ర- వేదపారాయణ- ఉపనిషత్పారాయణార్చం బ్రాహ్మణాస్తుజయేత్ ॥ ఇతి అగ్నిర్వైరాణం ప్రతిమాశోధనం॥ అగ్నేయోజేగాదావత్సం

వృథివ్యాః = త్వేన గాదావత్సపితే గణపతి ఆవాహన పూజాం కరిష్యేవేద్యో వసి సూతన వస్త్రమాస్తీర్యః, పంచప్రస్థ పరిమిత తండులానినిషివ్యః, తదుపరి రజతమయం గణపతిం గణానాం త్వేతి స్థావ్య-అగ్నిర్వైరాణాదికం కృత్యా పూజయేత్ ॥ 4వ అనుబంధం లోమంత్రాలు

యోగిని-వాయువ్యే-(ఆగ్నేయ్యాంవా)

వృథివ్యాః = శుభతిథౌ ప్రతిష్ఠా కర్మణి వాయువ్యోజే యోగిని స్థాపనం కరిష్యే॥ పీఠోపరి వస్త్రమాస్తీర్యః, పస్త్రోపరిపంచ ప్రస్థ పరిమిత తండులాని నిషివ్యః, తండులానాముపరి సర్పాకారాః తిస్రో రేఖాః లిఖిత్వా,

అథవా పూర్వావరాయతా రేఖాః కర్తవ్యాః పంచ సంఖ్యయా॥ నవరేఖాశ్చ సంయోజ్యా దక్షిణోత్తరతస్తతః॥ తిర్క్కుగేఖాస్తతోద్యాచ్యుష్టప్తిర్పవేద్యదా.

దివ్యయోగిన్వైసమః దివ్యయోగిన్ మావాహయామి

మహాయోగిన్వైసమః = మి ॥ సిద్ధయోగి వ్యైసమః సి = మి॥

మాహేశ్వర్యైసమః = మి॥ ప్రతితాక్షి త్వైసమః = మి॥

దాకినిస్థాయైసమః = మి॥ కాళికాయైసమః = మి॥

కాళరాత్రిదేసమః = మి॥ నిశాకర్యైసమః = మి॥

అహంకారిత్వైసమః = మి॥ సిద్ధవైరాళిన్వైసమః = మి॥

క్లింకారిస్త్యేనముః = మి॥ = వేర్వేర్వేనముః = మి॥
 హిస్త్యేనముః = మి॥ రూపాక్షిస్త్యేనముః = మి॥
 కుక్లాంగిస్త్యేనముః = మి॥ వీరభోగిస్త్యేనముః = మి॥
 పేతాగ్రిస్త్యేనముః = మి॥ రూమాక్షిస్త్యేనముః = మి॥
 కమల ప్రయాద్యేనముః = మి॥ వీరభద్రాద్యేనముః = మి॥
 రాక్షస్త్యేనముః = మి॥ రక్షాక్షిస్త్యేనముః = మి॥
 విరూపాక్షిస్త్యేనముః = మి॥ భయంకర్యేనముః = మి॥
 విరోధిస్త్యేనముః = మి॥ కౌమాద్యేనముః = మి॥
 రంధికాద్యేనముః = మి॥ ముండరాక్షిస్త్యేనముః = మి॥
 భైరవ్యేనముః = మి॥ వక్త్రీస్త్యేనముః = మి॥
 క్రోధాద్యేనముః = మి॥ దుర్మృషాద్యేనముః = మి॥
 ప్రేతవాహిస్త్యేనముః = మి॥ కంటకీస్త్యేనముః = మి॥
 లంబోదర్యేనముః = మి॥ మూలిస్త్యేనముః = మి॥
 యోగిస్త్యేనముః = మి॥ కాలాగ్నిస్త్యేనముః = మి॥
 మోహిస్త్యేనముః = మి॥ వరాస్త్యేనముః = మి॥ కంకాళిస్త్యేనముః = మి॥
 దువనేశ్వర్యేనముః = మి॥ క్షూరింగిస్త్యేనముః = మి॥
 యమ దూత్యేనముః = మి॥ కరాళిస్త్యేనముః = మి॥
 యక్షిస్త్యేనముః = మి॥ భక్షిస్త్యేనముః = మి॥ కౌమారస్త్యేనముః = మి॥
 యంత్రవాహిస్త్యేనముః = మి॥ విశారిస్త్యేనముః = మి॥
 కాయుక్త్యేనముః = మి॥ వ్యాప్తిస్త్యేనముః = మి॥
 రక్షిస్త్యేనముః = మి॥ ప్రేత భక్షిస్త్యేనముః = మి॥
 దూర్జితీస్త్యేనముః = మి॥ వికటాద్యేనముః = మి॥
 మహావీరాద్యేనముః = మి॥ కపాలిస్త్యేనముః = మి॥
 కమల ప్రయాద్యేనముః = మి॥ మంత్ర వాహిస్త్యేనముః = మి॥ కుష్మాంగిస్త్యేనముః = మి॥
 విషలాంగుల్యేనముః = మి॥ కృష్ణాద్యేనముః = మి॥
 సమా దేవ్యేనముః = మి॥ మావాహయామి॥

అష్టదిక్కుః అనితాంగ భైరవాయనముః రుద్ర భైరవాయ॥ చంద్రభైరవాయ
 క్రోధ భైరవాయ॥ ఉష్మిత భైరవాయ॥ కపాల భైరవాయ॥ విషణ్ణ భైరవాయ
 సంహర భైరవాయ॥ మార్దాంత భైరవాయ॥ వునః అష్టదిక్కుః ఇంద్రాయ నముః

యమాయ॥ నిఘ్నరుతయే॥ వరుణాయ॥ వాయవే॥ కుబేరాయ॥ ఈశానాయ॥
అగ్నయే॥ విదివత్ కలఱాని సంస్థావ్యః స్థావిత దేవతా పూజాం కుర్యాత్ నామ
మర్త్యైకాహోమం కుర్యాత్॥ హోమ శేషం సమాప్య బలిందద్యాత్ ఇతి యోగిః॥

మంటప సంస్కారః

వృథివ్యాః-తిథౌ శ్రీమదలి-త్యేన పూర్వాది ద్వారస్తంబ దిక్పాలక
పూజాధ్యక్షవరాతా స్థావన పూర్వకం మంటప సంస్కారం కరిష్యే॥ అతఃపదార్థః
అప్రకాశమంతు భూతాని పీఠాసృప్యతో దిశం॥ సర్వేషామవిరోధేన బ్రహ్మకర్మ
సమారభే॥ తత్రశ్వేత సర్వపాన్ వికిర్య॥ దేవాః ఆయాంతు, యాతుదానాః అప
యాంతు॥ విష్ణో దేవయజనం రక్షస్య॥ ఇతి రక్షం కృత్వా॥

వేదికాయా అగ్నేయకోడే వసుధాయేనమః॥ వసుధామావాహయామి॥ సంపూజ్య
తతః ప్రాదక్షిణ్యేన॥ భద్రాయేనమః॥ ఇతి ద్వితీయం॥ అదిత్యేనమః॥ ఇతి
తృతీయం॥ నందాయేనమః॥ ఇతి చతుర్థం॥ ఇతి సంపూజ్య॥ మంటప అగ్నేయ
కోణాది భూత్యేనమః = భూతి మావాహయామి॥ సరస్వత్యేనమః = మి॥ పూర్వ
సంధ్యాయేనమః = మి॥ పశ్చిమ సంధ్యాయేనమః = మి॥ బృహస్పత్యేనమః =
అదిత్యేనమః = మి॥ వినతాయేనమః = మి॥ పౌర్ణమాస్యేనమః = మి॥ నీనీ
వార్త్యేనమః = మి॥ ఇతిషోషశస్తూదాః స్పృష్ట్యా పూజయేత్ నాగమాత్రేనమః
ఇదం బలిం దదామి ఇతి దద్యాత్॥ సర్వభ్యోనమః ఇతి శాఖోద్బంధనాని
పూజయేత్॥

తతః పశ్చిమ ద్వారేణనిర్గత్య ప్రాగ్ద్వారస్య బహిః ప్రవిశ్య పూర్వ దిగాది
ద్వారతోరణ పూజా మారభేత్॥

ప్రాధ్యాం

అగ్నిమిశే మదుశ్చందసాగ్నిర్గాయత్రీప్రాగ్ద్వారతోరణ బంధవేనియోగః॥

అగ్నిమిశే పురోహితం యజ్ఞస్యదేవమృత్విజం హోతారంరత్న దాతమం॥

అత్రసుదృఢతోరణాయనమః॥ అశ్వత్థతోరణేనం యజ్ఞం రక్షస్య॥ సర్వవిఘ్నాన్ని
వారయేతిపూజయేత్

అతఃప్రీక్షాం శృంగేషు. ఇంద్రం చాతారం తగం ఇత్యాదిత్యన్యాన్; ద్వారదక్షిణో
త్తర పార్శ్వయోః॥ ఘోషాశక్త్యేనమ్;॥

చిత్పత్త్యేనమ్;॥ గణానైనమ్;॥ యమునాయైనమ్;॥ రాత్రేనమ్;॥ విద్రాత్రే
నమ్;॥ శంఖనిదయేనమ్;॥ వద్మనిదయేనమ్;॥ ద్వారేద్వారశ్చియైనమ్;॥
దేహ్యాం వాస్తు పురుషాయనమ్;॥ ద్వారకాఖయోః ధృవ మధ్వరంచేతి వసు
ద్వయమర్చయేత్॥ పార్శ్వయోః నందినేనమ్;॥ మహాకాలాయనమ్;॥ కాభామూలయోః
దాన్యరాక్షసవీరత్నగర్భేప్రకాంత శిశిరనామానౌ కలశౌ ప్రతిష్ఠావ్య;॥ పూజయేత్॥
తతోద్వారస్థ కలశే ఇంద్ర మావాహ్య సంపూజ్య;॥ ఇంద్రంనో ఇతిపీఠ
వతాకాండ్యజంబాలభ్య;॥ త్రాతార మింద్రమితితాం తోరణోపరినిదధ్యాత్॥

త్రాతారమింద్ర ముత్తార మింద్రగం హువే హువే సుహవగం శూరమింద్రం ।

హువేనుకక్రం పురుహూత మింద్రగ్గ్ స్వస్తి నోమమహా దాత్వింద్ర;॥ ఇంద్రాయ
మృతౌదనబలిదానం, అగ్నిమీ శే ఇతి ఋగ్వేదం పూజయేత్॥ ఋగ్వేదః వద్మ
వరాహ గాయత్రీ సోమదైవతః॥ అత్రిగోత్రస్తు విశ్వేంద్ర ఋత్విక్త్వం మేమపే
థవ । ఇతిద్యానం; తత్ర శ్రీసూక్తం, రుద్ర సూక్తం, వవవమాన సూక్తం ।
పురుషసూక్తం వామదేవ్యం ఇతి ద్వారపాలజవః॥

అథ ఋగ్వేదకోదే

అగ్నయేనమ్ ఇతి అగ్ని మావాహ్య పూజయేత్ । అగ్న ఆయాహితి రక్తర్వజ

వతాకాలంభ్యః॥ అగ్న ఆయాహి వీతయే గృణానౌ హవ్యదాతయే । నిహోతా

సత్స్వి బర్హిషి॥

త్యన్నోఅగ్న ఇతి వతాకోద్రుయః॥ త్యన్నో అగ్న వరుణస్య విద్వాన్ దేవస్య

పాశో¹వయాసి¹ సీ¹హ్నః॥ యజ్ఞో¹ వహ్ని¹తమ¹ శ్శో¹కానో¹ విశ్వా¹ద్వేషాగ్¹సి¹ప్రము¹
ముగ్యస్మత్॥

అగ్నిం¹దూతమితి¹ ఘృతో¹దసె¹బలిః॥ అగ్నిం¹ దూతం¹ పృ¹థిమహే¹ హో¹తారం¹
విశ్వ¹ వేదసం॥ అస్య¹యజ్ఞస్య¹ సుక్ర¹తం¹ సమస్కు¹ర్యా¹తే

దక్షిణే

సుబ్రహ్మణ్యో¹రణాయనమః॥ దేదుంబరతో¹రదై¹నం¹ యజ్ఞం¹ రక్షి¹స్య॥ సర్వ
విఘ్నాన్ని¹వారయ¹ ఇతి¹ పూజయేత్॥ శృంగే¹షు॥ మిత్రాయ¹నమః॥ పూ¹ష్టే¹నమః॥
వరుణాయ¹నమః॥ ఇత్యాదిత్యన్యసః॥ ద్వారకాఖయోః¹ సో¹మాయ¹నమః॥ ఆద్యో¹
సమః॥ ఇతి¹వసుధ్వయ¹ మర్చయేత్॥ ద్వారదక్షిణో¹త్తర¹ పార్శ్వయోః॥ ద్వార
శ్రియే¹నమః॥ జయాయ¹నమః॥ విజయాయ¹నమః॥ చిచ్ఛక్త్యే¹నమః॥ మాయాశక్త్యే¹
నమః॥ గంగాయే¹నమః॥ యమునాయే¹నమః॥ దా¹త్రే¹నమః॥ విదా¹త్రే¹నమః॥ శంఖ
నిధయే¹నమః॥ వద్మ¹ నిధయే¹నమః॥ ద్వారే¹ద్వారశ్రియే¹నమః॥ దేహి¹న్యాయ¹నమః॥ వాస్తుపురుషా
య¹నమః॥ పార్శ్వయోః¹ గజేశ్వరాయ¹నమః॥ వృషభేశ్వరాయ¹నమః॥ శాఖా
మూలయోః¹ వర్షన్యాయో¹క నామానో¹ కలశో¹ ప్రతిష్ఠా¹వ్య¹ పూజయేత్॥ తతో¹ దక్షిణ
ద్వారదే¹వో¹ కలశే¹ యమమావాహ్యం॥ యమాయ¹సోమమితి¹ శ్యామధ్వజ¹ పతాకా
లంబః॥ యమాయ¹ సోమమితి¹తో¹రణో¹పరి¹ ధ్వజ¹ పతాకా¹ నిధానం॥ సుబ్రహ్మణ్యో¹రణా
య¹నమః॥ ఇతి¹మాష¹ భక్త¹ బలిదానం॥ ఇషే¹త్యే¹తి¹ యజుర్వే¹దం¹ పూజయేత్॥
కాతరాక్షో¹ యజుర్వే¹దః॥ త్రై¹పుటో¹ విష్ణు¹దై¹వతః॥ కాశ్యపే¹యస్తు¹ వి¹ప్రే¹ంద్ర¹ బు¹ద్ధి
క్రస్త్వం¹ మే¹మభే¹దవ॥ ఇతి¹యజుర్వే¹దద్యా¹నం॥ అహ్మాయ¹స్వస్వ¹మే¹త¹తే¹ = దే¹స¹మో
అస్తు¹స¹ర్వే¹భ్యో¹ = నమః॥ ఆకృష్టే¹న¹ రజ¹ = శ్వ¹న్॥ నమశ్శంభవే¹ద¹ రాయచ॥
ఇతి¹ పరిత్యా¹, అనో¹బ్రహ్మనువా¹శి¹శ్చ॥ ఆశు¹శా¹నక¹ స్తదా॥ యద్దే¹వా¹త్రీ¹ణి¹వ¹శే¹త్॥
యమ¹ వై¹ వస్య¹త¹ నామానో¹ కలశో¹ ప్రతిష్ఠా¹వ్య¹ పూజయేత్॥

నిఋణము

ప్రాణానాయమ్య - నిఋణముతి పూజాం కరిష్యే । ఆసున్వంతం ప్రజా
 పరిర్నిత్యతితప్తుమ్ । నిర్పతి ప్రీతయేధ్వజ వరాకాస్థావనే వినియోగః॥ మోషుణః
 వరా ఇతి రక్తవర్ణ ద్వజ వరాకాలంబః॥ మోషుణః వరావరానిఋణిర్వ
 హణావదీత్ । పరిష్కర్తృప్తయాసహ । ఆసున్వంతమ ఇతి ద్వజ వరాకోచ్ఛ్ర
 యణం ॥ ఆసున్వంతమ యజమాన మిచ్చస్తే నస్త్యే త్యాంతస్కరస్వాన్వేషి
 ఆశ్శమన్మ దిచ్చసాత ఇజ్ఞానమోదేపి నిఋణుతే తుభ్యమస్తు । ఇత్యావాహ్య
 కలశే మోషుణః వరాఇతి సంపూజ్య॥ నిర్పతిస్తు సువర్ణాభః నిర్పతీరక్ష సాంవతిః
 బద్ధవాస్తోమహాబీమః తస్మై నిత్యం నమోనమః । ఇతిధ్యాత్వా కృష్ణప్రీత్యాన్న
 మృత సహిత బలిందద్యాత్॥

అథ వశ్చిమాయాం.

ప్రాణానాయమ్య - వశ్చిమద్వారతోరణ-వరుణ పూజాం కరిష్యే. సుపీమ
 తోరణాయనమః ప్లక్షతోరణేనం యజ్ఞం రక్షస్య । సర్వ విఘ్నాన్ని వారయేతి
 పూజయేత్ ॥ అగ్న ఆయాహిప్రీతయే గృధానో హవ్యదాతయే । నిహోతా
 సత్సిబర్హిషి ॥ ఇతి తోరణం బద్ధా సామవేదమావాహ్య । సంపూజ్య । సామ
 వేదస్తు పింగాక్షః జాగతశ్శుక్ర దైవతః । భరద్వాజస్తు విప్రేంద్ర ఋత్విక్తంమే
 మభేదవ । ఇతిఋత్విజంవృత్వా । అథత్రిశూలేషు - ఆర్యమేనమః । అంశవే
 నమః । వివస్వతేనమః । ఇత్యాదిత్యన్యాసః । ద్వారస్యదక్షిణోత్తర పార్శ్వయోః ।
 మాయా శక్త్యేనమః । దిచ్చక్త్యేనమః । సంద్యాయేనమః । యమునాయేనమః । శంఖ
 నిధయేనమః । పద్మనిధయేనమః । రాత్రేనమః । విద్రాత్రేనమః । ద్వారేద్వారక్రియే
 నమః । దేహాళాం వాస్తు పురుషాయనమః । పార్శ్వయోః భృంగిరాజాయనమః ।
 స్కందాయనమః । ద్వారశాఖయోః । అనిలాయనమః । అనలాయనమః । ఇతి
 వసుద్వయం శాఖామూలయోః దాన్య పుంజోపరి సంజీవా - అమృత కలశౌ
 ప్రతిష్ఠావ్య పూజయేత్ ॥ తత్త్వాయామీతి వరుణమావాహ్య సంపూజ్య ॥ శ్వేత
 ద్వజ వరాకాలంబః॥ ఉ దు త్ర మం వరుణేతి తోరణో పరి నిధానం ।

ఉదుత్తమం వరుణ పాశమన్మద వాధమం । ఏమధ్యమగ్గ శ్రద్ధాయ । అధావ
యమాదిత్యవతే తవానాగసో ఆదితయేస్యామ ! నవసీతాదన బలిదానం ।
ఇంద్రాయ సామగాయత । తత్రజవః ॥ అహమస్మి వ్రతమజ్ఞాముతస్య పూర్వం
దేవేభ్యో ఆమృతస్యనాః । యోమాదదాతిసజ్జదేవమావాః । అహమస్మ వస్మి
మదంతమద్మి ॥ నేతునాతియంత్యన్యం ॥ స్వాదిష్టయా ॥ గాయంతిత్వా గాయ
త్రిణః । ఇతి ప్రార్థయేత్ ॥

అథవాయవ్యే

వాయవేనను ఇతివాయుమావాహ్య పూజయేత్ । వాయోశత మితిహూతు ధ్వజ
పతాకాంబుః వాయోశతం హరిణాం యువస్య పోష్యాణాం । ఉతవాతే సహస్రిణో
రథ ఆశూతు వాజసాః । తవ వాయురితి దూమ్రవతాశోచ్రయణం । కంశే
తవ వాయురితి ఆవాహ్య వాయుం సంపూజ్య వాయవే యవోదన బలిదానం

అథ ఉత్తరే

వృథివ్యాః . తిథౌ ఉత్తరద్వార పూజాంకరిష్యే । సుప్రభాతోరణాయ
నమః । న్యగ్రోదతోరణేనం యజ్ఞం రక్షస్య । సర్వవిఘ్నాన్ నివారయేతి పూజ
యేత్ । శన్నోదేవీ సింధుద్వీపఅపో గాయత్రి శన్నోదేవీతి తోరణం బద్ధా ।
ద్వారస్య దక్షిణోత్తర పార్శ్వయోః మాయాశక్త్యేనమః । చిచ్ఛక్త్యేనమః గంగాయై
నమః యమునాయైనమః । దాతేనమః । విదాతేనమః । శంఖనిధయేనమః । వద్మనిధయే
నమః । ద్వారేద్వారశ్రియేనమః । దేహ్యాం వాస్తుపురుషాయనమః । పార్శ్వయోః చండి
శ్వరాయనమః । కుమారస్వామినేనమః । త్రిశూలశృంగేషు త్వష్ట్రేనమః । సప్తరే
నమః । విష్ణవేనమః । ఇత్యాదిత్యన్యాసః । ద్వారశాఖయోః । వ్రత్యూషాయనమః । ప్రభా

స్నాయ నమః॥ ఇతి వసుద్యయ మర్చయేత్ । శాఖామూలయోః॥ దాన్యరాశ్యవరి
ధనద శ్రీవ్రద సమానౌ కలశా ప్రతిష్ఠాప్య పూజయేత్ । తత్ర సోమమూషాహ్యః ।
సంపూజ్య-

సోమోదేచుమితి సువర్ణ వర్ణ ద్యుజ వరాకారంబః॥ సోమోదేనుగం
సోమో అర్చంత మాశుగం సోమో వీరం కర్మజ్యం దదాతు॥ సాదన్యం వితత్స్యగ్ం
సపేయం పితు శ్రవణంయో దదాశతస్మే ॥ వయగం సోమేతి తోరణోపరి
నిధానం॥ వయగం సోమప్రతేతవ । మనస్తనూపి విత్రతః॥ ప్రకావంతో అశిమహి॥
ఇంద్రాణి దేవీసుతగా సువర్ణీ । ఆప్యాయస్యేతి హేయ్యంగవ బలిదానం ।
శన్నో దేవీరితి అధర్వ వేదం సంపూజ్య । సువర్ణనయనోఽధర్వోనుప్తువృందః
పురందరః । వేదో వైతాన గోత్రస్తు ఋత్విక్త్వం మేమభేదవ । ఇతి ద్యాసం ।
అధర్వాంగిరసంచైవ అధర్వశిరసం తదా । శాంత్యధ్యాయంచ పఠేత్ ॥

అథ ఈశాన్యే

ఈశానాయనమః ఇత్యావాహ్య పూజయేత్ । నమశ్శంఖవేరి రక్తద్యుజ
వరాకారంబః॥ తమీశానమితి ఉచ్చ్రయః॥ కద్రుద్రాయేతి గావీదుక బలిదానం ।
ఈశాన పురుషః శ్రేష్ఠస్సర్వవిద్యాధిపౌ బలః । కూలహస్తో విరూపాక్షస్తస్మే
నిత్యం నమోనమః తత్ర కలశం సంస్థాప్య పూజయేత్ ॥

ఈశాని పూర్వయోర్మధ్యే ఆకాశాధి దేవతం అనంతాయనమః ఇతి
కలశే ఆవాహ్య పూజయేత్ । నమో అస్తు సర్వేభ్యః ఇతి మేమవర్ణ ద్యుజవరా
కారంబః॥ నమో అస్తు సర్వేభ్యోయే కేద వృథివీమను । యే అంతరిక్షేయే దివితేద్య
స్సర్వేభ్యోనమః ।

తద్విష్ణోరితి ఉచ్యయః । విష్ణోర్ముకమితి బలిదానం ॥ విష్ణోర్ముకం ఏర్వాణి
వ్రవోచయః పాగ్నివానిమిమమేరజాగ్నియో అస్కథాయదుత్తరగం సధస్థం

విచక్రమాణ స్త్రేదోదుగాయః । ఇతి బలిందద్యాత్ ॥

వశ్చిమి నిఘ్నిఘ్నితిమద్యే బ్రహ్మజేనమః (వృథివ్యేనమః) ఇత్యాశాహ్య హుజయత్
యద్దే వాదేవ ఇతి రక్తధ్వజవతావారింబః । యద్దేవా దేవ హేదసందేహస్వశ్చ

కృహవయం । అదిత్యాస్తస్మాన్మా ముంచత రస్య రేనమాముతః । ఇత్యారింబ్య
బ్రహ్మజ్ఞాన మిన్యుచ్రయః । నమోతువసస్యవత ఇదగం హవిః । ఇతి పాయస
బలిదానం ।

ప్రాద్యాంగడానాంత్యేతి గణేశం సంపూజ్య ।

(నమో రుద్రేభ్యో యేంతరిక్షే యేదివి యేషామన్నం వాత్వర్ష మిషవస్తేభ్యో

దశ ప్రాచీర్దశ దక్షిణా ॥ ఇతి మంటపాత్ బహిః దిక్షు విదిక్షు రుద్రాన్ సంస్థాప్యః

తేభ్యో బలిందద్యాత్ ॥ యేకేదిత్విహలోకేషు ఆగతా బలికాంక్షిణః । తేభ్యోబలిం
వ్రయద్వామినమస్కృత్య పునః పునః । ఇతి ఈశాన్యాంసర్వేభ్యో భూతేభ్యోనమః
ఇతి బలిందద్యాత్ ఆదామేత్ ॥)

అనేనసార్య బౌతిక బలిదానేన సర్వభూతాధిపతిరుద్రః పియతాం ఇత్యక్ష
తోదకం విస్సృజ్య, హస్తాపాదోదవ్రజ్య ఆదామేత్ ॥ మధ్యస్థంబ చతుష్టయేః
ఈశానస్తం భేవద్మృచ్ఛర్థ వతాకాం బద్ధ్యా బ్రహ్మజ్ఞానమితి బహ్మజమావాహ్యాహుజ
యేత్ ॥ అగ్నేయస్తంభే మేషువర్ణ వతాకాం తద్విష్ణోరితి విష్ణుమావాహ్యాహుజయేత్ ॥
నేరృతిస్తంభే శ్వేత వర్ణవతాకాం కద్నద్రాయేతి రుద్రమావాహ్యాహుజయేత్ ॥
వాయువ్యస్తంభే సింధూర వర్ణ వతాకాం । ఇంద్రావో ఇతిశం శంకు మావాహ్యా
హుజయేత్ ॥

ఇతి మంటవ సంస్కారః

కుండనంస్కారః

మంటవస్య ఈశాన్యాం దిశి హస్తమాత్రం త్రిమేఖల కుండంభాత్వా ।
తతః కుండాంతికమేత్య ॥

వృథిన్యాః = తిథి ప్రతిష్ఠాంగత్వేన హవనం కర్తుం కుండోపలేవనాది సంస్కారం అగ్ని ప్రతిష్ఠావసంచ కరీష్యే కుండంగోమయేనోపలిప్య । శన్నో దేవీరితి ప్రోక్ష్య । ఉల్లిఖ్య, ఉపరిమేఖలాయాం శ్వేతవర్ణాలంకృతాయాం । ఇదం విష్టురితివిష్టుమావాహ్య ॥ ఇదం విష్టు = సురే! విష్టుంసాంగం = ఉపరి మేఖలాయాంవిష్టుమావాహయమి॥

మధ్య మేఖలాయాం రక్తవర్ణాలంకృతాయాంబ్రహ్మజ్ఞానమితి బ్రహ్మణ మావాహ్య! బ్రహ్మ జ్ఞానం = వివేకం . బ్రహ్మణం సాం = బ్రహ్మణ మావాహయమి॥

అదో మేఖలాశూం నీలవర్ణాలంకృతాయాం కద్యద్రావ్యేతి రుద్ర మావాహయమి॥

యోన్యాం రక్త వర్ణాలంకృతాయాం గౌరీమిమాయేతి గౌరీమావాహ్య

నాభ్యా ఆనీదితి నాభ్యాం ఆకాశమావాహ్య । నాభ్యా ఆనీదంతరిక్షం ।

శీర్షో ద్యౌస్సచువర్తత । వద్భ్యాంభూమిర్దిశోత్రాత్, తథాలోకాగ్ం అకల్పయ ఇతి ఆకాశ మావాహ్య

కంతే నీలగ్రీవా ఇతి నీలకంఠ మావాహ్య నీలగ్రీవా శ్శిథికంఠాశ్శర్వా ఆదః

క్షమాచరాః నీలగ్రీవాశ్శిథికంఠాదివగ్ంరుద్రా ఉవశ్రితాః .

ఇతి కంతే రుద్రమావాహ్య । కుండం త్రిహుత్రేణావేప్య హరిద్రాఖండ యుక్తేన ఆవాహిత దేవతా పూజాం కృత్వా యత్రాగ్నిత్యాది అగ్ని ప్రతిష్ఠావసం కుర్మాత్॥ అగ్ని ముఖాంతం కృత్వా - స్పష్టకృదర్థం నిదాయ హవనం కుర్మాత్॥

జలాధివాసః

వృథివాః = శ్రీమ వ్రతిష్ఠాం గత్వేన జలాధి వాసంకరిష్యే = ప్రథమతః
 గోమూత్రేణ వ్రతిమాం వ్రక్షాళ్య, తైలచేవనం కృత్వా, మాషపిష్టేనోద్వర్తనం
 కృత్వా, మూర్తిమష్టోదకేన స్నావయత్వా, తతః అన్యత్ర ఆద్భిరమృత్యుః,
 రంగ వల్లిం కృత్వా, ఏకం విస్తృత కలశం సంస్థావ్య, తీర్థోదనకేనాహార్య,
 గంధ పుష్పాక్షతైరభ్యర్చ్య, కర్పూరాగరుచందనాది సుగంధైరాలోత్య
 దూర్వాగ్రతులసీదళ కుళాన్నిషివ్య, దేవం పురుషనూతైన పాత్రస్థోదకే
 నాభిషివ్య, పీతేవ్రతిష్ఠావ్య, వ్రణవేనాభిమంత్ర్య, ప్రాణదాఅపానదావాసదా
 ఏక్షుర్దావర్చోదా ఏడివోదాః, అన్యంతే అన్యత్ర వంతు హేతయః పావకో
 అన్యత్యగ్ం శివోభవ, రుద్రసూతైన, మూల మంత్రేణవా ఆర్చ్య పాద్యాదిన్తై
 వేద్యాంతం కృత్వా, నమస్తేస్తుసురాదీశ వ్రతిమాయాం స్థిరోభవ, ప్రకాశయ
 వ్రతిష్ఠాంత్యం దాతేతుభ్యం నమోనమః॥ హరమత్సర్వదోషాహూన్ ప్రసన్నోమే
 పరోభవ॥ ఇతి సంప్రార్థ్య, రుద్రగాయత్ర్యా శివమష్టోత్తర శతం ఆష్టావింశతి
 వారంవా అభిమంత్ర్య, తతఃదేవస్య దక్షిణహస్తే కంకణంబద్ధీయాత్,
 ఏవం సర్వేషాం కంకణ బంధనం కృత్వా విశ్వేత్రాతేరి దేవస్య బృహత్సామేతి
 దేవ్యాః, దేవాన్ప్రాగ్ ఉదగ్వా శిరసాన్శాయయేత్, తతః సృష్టిసమ్మర
 క్రమేణద్యాయేత్ ॥ తస్మాద్వా ఏతస్మాదాత్మస ఆకాశస్సంభూతః॥ ఆకాశాద్వా
 యుః! వాయో రగ్నిః॥ ఆగ్నేరావః అద్భ్యః పృథివీ, పృథివ్యాః ఓషధయః ఓష
 తీభ్యోన్నం॥ అన్నాత్పురుషః సవావిష పురుషోన్నరసమయః॥ ఇతి సృష్టిక్రమః॥

పుష్పా వస్త్రేతో వాయురాకా దితి సహార క్రమః॥ ఇతిర్యాత్యా॥
 వరాశాదుంబర ఆశ్వత్థ పక్షదశైస్సహ అహత వస్త్రేణాద్వాద్య
 మూర్ధాది పాదవర్యంతం సంవేష్య స్వస్తిస ఇంద్ర ఇతి జలం, కీర
 సముద్రంద్యాత్యా = స్వస్తి ఇంద్రో వృద్ధశ్రవాః॥ స్వస్తిసా వూషా విశ్వవేదాః॥
 స్వస్తిరస్త్రార్హోఽభివృద్ధేమి॥ స్వస్తిరో బృహస్పతిర్దదాతు॥

దేవం ప్రాగుదగ్వా శిరసం జలే శాయయిత్వా ॥ శివాసశ్శంత మాదవసుమృదీకా
 సరస్వతీ మాతేవ్యేమిసందృశి॥ ప్రతిష్ఠాసి ప్రతిష్ఠావంతో కూయాస్మామా ప్రతిష్ఠా
 ॥ యాశ్చిత్మహ్య ప్రతిష్ఠ స్సకూయాద్యోస్మాన్సద్వేష్టియంచవయం ద్విష్టః శివాస
 శాంతమాదవ సుమృదీకా సరస్వతీ మాతేవ్యేమి సందృశి॥ ఇతి జపేత్॥
 ఇసుమేష్టవరుణ ॥ తత్వానుమి ॥ త్వన్నో అగ్నే ॥ ఆపోవా ఇవగ్ం సర్వం॥
 పవమానమ్నవర్ణసః॥ ఇతి మంత్రేర్థలే అధివాసయేత్ అధివాసాంగజ్ఞోడశోప
 దారైరభ్యర్చ్య॥

అష్టదిక్షు కలశాన్ సంస్థాప్య ఇంద్రాదీనావాహ్యః । సంపూజ్య తస్మిన్
 దినే యజమావః జితేంద్రియస్సన్ ఉపవాసం కర్యార్ । రక్షణార్థం ద్వార
 పాలాన్ నిషిపేత్॥ రాత్రా స్వగృహ్యోక్త ప్రకారేణ అగ్నిం ప్రతిష్ఠాప్య
 త్రిమేఖలకుండే చరు ఆజ్యేన తత్రస్మూల మంత్రేణ జలాధివాసాంగ
 అష్టోత్తర శతహోమం మూలమంత్రేణ కృత్వా । హోమశేషం
 సమావయేత్॥ తతః పరేద్యుః ప్రాతరాహ్నికపూర్వకం ఋత్విజోయజమానః జల
 సమీపంగత్వా దండవత్ ప్రణమేత్॥ ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణ స్సరే దేవయంతస్త్రీ

మహే! ఉవవ్రయంతు మదుత స్సుదానవః॥ ఇంద్ర ప్రాశుర్భవానరా॥ ఇతి

దేవముక్త్యాః । తోకపాలాన్ కంఠానిచోద్ధానయేత్ । కంఠశాని' విస్ఫుజేత్
దేవం మహా కుంభోదతేన కలశోదతేన స్నావయిత్వా । రుద్రనూతేన మూలకుం
త్రేణ శుద్ధోదతేన స్నావయిత్వా । షోడశోపదా రేరత్యర్చ్యుః దేవం శిబికాయామా
రోవ్య మంగళవాద్యైస్సహశనైః దేవాలయంధ్రిః వ్రదక్షిణం కృత్వాః మంటపం
వ్రవిశేత్

ఇతి జలాధివాసః

ధాన్యాధివాసః

వృథీవ్యాః=శుభతిథౌ శ్రీమ=వ్రతిస్థాంగత్వేన ధాన్యాధివాసం కరిష్యే।
మంటపే దక్షిణతః పుణ్యాహంవాచయిత్వా। వేదింగోమయేనోవలివ్య । వేద్యాం
స్వస్తిక శంఖచక్ర వద్మాంకాని విరచ్య రంగవల్కా అలంకారం కుర్యాత్॥
తత్రవేదిం గంధాదినా సంపూజ్య । తదుపరి ధాన్యరాశిం నిధాయ । తదుపరి
తండులాన్యా స్తీర్య । తదుపరి తదర్ధంతిలాన్విశీర్య । తదుపరి ముద్గానాపూర్వ ।
తదుపరి వద్మంవిలిఖ్య । తదుపరి శ్వేత కంబలమాస్తీర్య।తదుపరి శయనయోగ్య
వస్త్రాణి పరిధాయ । తతోవ్యామ్రుచర్మాస్తీర్య । తదుపరి శిరోపధానం నిధాయ
శయ్యాంగంధ పుష్పాక్షతై స్సంపూజ్య । శయనస్య ప్రాగాది అష్టకంఠాని సం
స్థాప్య। కూర్చురత్న సహితాని కృత్వా। పూర్వకలశే అదివరాహమావాహయామి॥
దక్షిణకలశే నారసిమ్హమావాహయామి॥ వశ్చిమకలశే లక్ష్మీధర మావాహయామి
ఉత్తరకలశే హయగ్రీవ మావాహయామి॥ ఆగ్నేయ కలశే శామదగ్ని మావాహ
యామి॥ నైఋతి కలశే కాకుత్స్థమావాహయామి ॥ వాయవ్య కలశే వామన
మావాహయామి॥ ఈశాన కలశే వామదేవమావాహయామి॥ ఏతాన్ పూజయేత్
కుండే మూల మంత్రేణ అష్టోత్తర శత మాజ్యాహుతిర్దుహయాత్ ॥ మూల
మంత్రేణ దేవం ప్రాగుడగ్వా శిరసంశాయయేత్ ॥ యాజ్ఞాతాఽషధయ ఇతిశాయ
యిత్వా। రుద్రనూక్త శాంతి సూక్తాని పఠేత్ ॥ కృణుష్యపాజః వ్రసీతిన్నవృత్తీం
యాహిరాజే వామవాగం ఇతేన। తృప్తిమను వ్రసీతింద్రాణాస్తాని విధ్య

ర॒గ॒స॒స్త వీ॒క్ష్యః॑

త్రా॒తార॒మి॒ద్ర॒మవి॒తార॒ వి॒ద్ర॒గం హ॒వే॒హవే॒నుహ॒వగ॒ కూ॒ర మి॒ద్ర॒గం ।

హ॒వే॒నుక॒క్రం పు॒రుహూ॒త మి॒ద్ర॒గ్ స్వ॒నీనో॒మమ॒వా॒దాత్వి॒ద్రః ॥

య॒త ఇ॒ంద్ర॒తయా॒ మపే॒తతో॒నో అ॒తయం॑ కృ॒థి । హ॒మవన్॑ చ॒గ్నిత॒వత॑న్న

ఊ॒తయే॒ విద్వి॒షో వి॒మృ॒దో జ॒హి । స్వ॒నీదా॒ విశ॒స్ప॒తిర్వృ॒తహ॒ విమృ॒దో॒హః ।

వృ॒షేంద్రః॑ పు॒రవి॒తున॑ స్వ॒నీదా॒ అ॒తయం॑క॒రః ॥

అ॒భిర్గీర్వి॒ర్యద॑తో॒న ఊ॒నమా॒వ్యాయ॑యహ॒రివో॒ వర్త॑మా॒నః । య॒దాసో॒తృభ్యో॒

మహా॑గో॒త్రాయు॑జా॒నీభూ॑య॒ష్టతా॑జో॒ అ॒పితే॑శ్యామ ॥

యే॒వే॒దాః పు॒రస్స॒దోగ్ని నే॑త్రా॒రక్షో॒హణ॑స్తే॒నః పా॒ంతు॒తేరో॑ వం॒తుతే॒భ్యో స॒మస్తే॑

త్య॒స్మాహే॑ ॥

అ॒గ్నిరా॒యుష్మా॑న్ న॒వన॑స్ప॒తిధి॑ రా॒యుష్మా॑న్ నే॒నత్యా॑యు॒షా॒యుష్మ॑ంతం క॒రోమి॑॥

సో॒మ ఆ॒యుష్మా॑న్ న॒ఓష॑దీ॒ధి రా॒యుష్మా॑న్ తే॒నత్యా॑యు॒షా॒యుష్మ॑ంతం క॒రోమి॑॥

య॒జ్ఞా యు॒ష్మాన్స॑ ద॒క్షిణా॑ భి॒రా॒యుష్మా॑న్ నే॒నత్యా॑యు॒షా॒యుష్మ॑ంతం క॒రోమి॑॥

రాజ్యాధిపానః

దేవా అయుష్మన్తసే మృతేయామృతసే సత్వా యుష్మంతం

బ్రహ్మయుష్మత ద్భ్రాహ్మణే రాయుష్మన్తసేన త్వాయుషా యుష్మన్తం

కరోమి ॥ యాజ్ఞాతాపిషదయో ॥

నవో నవో భవతి ॥ తద్వయో ॥ గదాసాంత్యా ॥ అర్యమాయాతి

వయగం సోమవతేతవ మస్తమాషి ద్భితః । వ్రజాపంతో అశవహి

ఇంద్రాణిదేవీ సుతగా సుపత్నీ ॥

నమోఅస్తు సర్వేభ్యో = నమః

అపాం యో ద్రక్షణీకనః । తమహమస్మా అమష్యాయదాయ కృప్యే వ్రజన
నాయగృహ్మి ॥

శంచమేమయశ్చమే =

నహ బ్రహ్మణే నహ అస్త్వగ్నయే నమః పృథివ్యే నమః ఉషధీభ్యః నమో

వాదే నమోవాచస్పతయే నమో విష్ణవే బృహతే కరోమి ॥

ఇతి శాంతి సూక్తాని పఠిత్వా ।

అస్మిన్దినే యజమానః రాత్రౌ జాగరణం కుర్యాత్ । పఠేద్యుః ప్రాతరాహ్ని

కంకృత్వా । ఋత్విగ్విస్సహ యజమానః దేవసమీపం గత్వా । ఉత్తిష్ఠ

ప్రతిష్ఠాకల్పము దేవయంత స్త్రేయసే । ఉప వ్రయంతు మరుతస్సుదానమ ।

ఇంద్ర ప్రాశాద్భవా నవా ॥ ఇతి దేవముత్యావ్యః మూల మంత్రేణ వింబమాదాయ
కాకున మంత్రేస్స హస్మాన వేద్యాం జౌదుంబర పీఠే ఉపవేశ్యః కలశోద
తేన స్సవయిత్యా । నదీ మృత్రికామాదాయ । మృత్రికేహనమేతి వింబస్య లేవనం
కృత్వా । మూఢమంత్రేణ గంధోదక స్నానం, గందాది పూజాం కుర్యాత్
నీరాజనాంతం ॥

అథశయ్యాధి వాసః

వృథివాః = శ్రీమద = ప్రతిష్ఠాంగత్యేన శయ్యాధివాసం కరిష్యేః సోఽనా
వృథివీతి భూమిమితి మంత్రః । గోమయేనోపలిప్యః రంగవల్యాదివిరలంకృత్వా
భూమ్నాం సోపదానాంసకూలికాం సవస్త్రాం సకంబలాంశయ్యాం నిర్మాయ
తత్రపంచమహాభూతాని, పంచకర్మేంద్రియాణి, పంచజ్ఞానేంద్రియాణి, షడ్గు
ణాన్, అంతఃకరణచతుష్టయం ఇతిపంచ వింశతితత్వానివిన్యసేత్ । శయ్యా
వామభాగే, తాన్యక్షత్రే రావాహయేత్ ॥ వృథివ్యేనమః ॥ వృథివీమావాహయేమి ॥
ఇతిసర్వత్ర । అద్యోనమః ॥ అగ్నయేనమః ॥ వాయవేనమః ॥ ఆకాశాయనమః
కాయనమః ॥ క్రోధాయనమః ॥ లోభాయనమః ॥ మోహాయనమః ॥ మదాయనమః ॥
మత్సరాయనమః ॥ వాగ్వింద్రియాయనమః ॥ పాణింద్రియాయనమః ॥ పాదేంద్రియా
యనమః ॥ పాఞ్చింద్రియాయనమః ॥ ఉపస్థేంద్రియాయనమః ॥ త్వగింద్రియాయ
నమః ॥ చక్షురింద్రియాయనమః ॥ జిహ్వేంద్రియాయనమః ॥ ఘ్రాణేంద్రియాయనమః ॥
మనో ఇంద్రియాయనమః ॥ బుద్ధింద్రియాయనమః ॥ చిత్తేంద్రియాయనమః ॥ అహం
కారాయనమః ॥ షోడశతత్వన్యాసమపికుర్యాత్ । ఇత్యావాహ్యః । తతః ప్రతిమాసమీవ
మాగత్యః స్వస్తివాచన పూర్వకం తస్మాం శ ఝూయాం మూలమంత్రేణ పూర్వ
శిరసందేవకాయయిత్యా । పట్టదుకూలాది స్వచ్ఛవస స్తేదేవమాచ్ఛాద్యః । మందల
శయ్యయోరంతరాశే నగంతవ్యమితి ఉచ్చైః ప్రేషయేత్ ॥ ఏవంశయ్యాధి వాసం
విధాయః । శిరఃప్రదేశేపస్త్రేణాంకృతం నిద్రాకుంతం ప్రతిష్ఠావ్యః । తండుతోవరి
వాఙ్మదేవం నమస్కృత్యః నిద్రామావాహయామ్యహం । మోహినీంసర్వభూతానాం

మహావిక్రమ కారిణిం, ఏహ సాష్ఠిమూర్త్యాం చక్షుర్భూం జ్ఞానగోదరే,
విశనాసాశ్చ దేవికంఠేభోక్తృం తితావహం. ఇతినిద్రామావాహ్యః సంపూజ్యః విష్ణోః
సంకర్షణాదిద్యుదేశ నామమంత్రే రావాహనం - హోమశ్చ - (విష్ణోర్ముకం -
ఇదం విష్ణురీతి).

తతః రాత్రినూక్తం వతేత్. గీతసృత్యవాద్యైః స్తోత్రైశ్చ సుఖాయా
భవేతి సంప్రార్థ్యః దక్షిణ పార్శ్వే చత్రం చరణదేశేపాదుకేః వ్యజనం పార్శ్వ
యోః కాంతికుంభౌః అననః దర్పణః పుంటాః తక్ష్యభోజ్యః జలపాత్ర నాగవల్లి
పేదీతాః పరాని జాటి పుష్పానిచ సుగంధ మాంగకలికద్రవ్యాణ్యాసాద్యః (అత్త రు
వన్నీరు - సుగంధ లేలం - ఏలకులు - లవంగాలు - బాగాలు - మిఠాయి
తమలపాకులు మొదలగు).

భూతేభ్యోఽర్చనమ్ - అష్టకలకానినిదాయ - (ఇంద్రాదీనావాహ్యః) విష్ణుశ్చైత్
విష్ణుం - మదుసూదనం - త్రివిక్రమం - వామనం - శ్రీధరం - హృషీకేశం -
వద్మనాథం - దామోదరం - ఇత్యావాహయేత్. శైవే - నమశ్శంభవేతిశయా
యాం నివేశ్య - పూర్వాది - భవం - శర్యం - వశువతిం - ఈశానం - విదిషు
రుద్రం - ఉగ్రం - భీమం - మహాంతం - ఆవాహ్య పూజయేత్. ప్రతి కలశే-
కలకార్చనం కృత్వా దర్శేర్హ్యలితేః ప్రాకారత్రయఃకృత్వా మండపాద్వహిర్గ
త్వావ్రతిదిశం లోకపాలేభ్యోః జల్యంత కర్మవిధేయం. భూతేభ్యోః త్రియంబ్య-
మితిబలిమంత్రః పూర్వదిగ్వాసిభ్యః దిక్కుతి - దిక్ భూతాధిపతి - దిక్ రుద్రదిక్ క
మాతృదిక్ - క్షేత్రపాలేభ్యోనమ ఇత్యేవం వ్రతిదిశం. తతః ఆచమ్యకుండనమి
వంగత్వా.

వృథివ్యాః = తిథి = త్వేన ఆదివాసాంగ హోమంకరిష్యే. మూలమంత్రేణ
ఆష్టోత్తర శతంహుత్వా - శక్తిశ్చైత్ - వరాయేషుహాకాళ్యాత్మనేస్వాహా.
(వరాయశివాత్మనేస్వాహా) వరాయవిష్ణ్యాత్మనేస్వాహా. ఇతిహుత్వా. వృథివ్యాః =
గత్వేన మూర్తేః సర్వాంగ పరిపూర్ణతా సిద్ధ్యర్థం తత్సహోమంకరిష్యే. ప్రతిమంత్రం
ద్వాదశసంఖ్యయా తతన్నామ్నా చతుర్వంతేన - తిలయవపందామృతేన
జాహుయాత్. వృథిపీతత్వాయస్వాహా. ఇతిస్వాహంతే సంపాతంసంపాదయేత్.
త్యాగః. అవస్తత్వాయస్వాహా. తేజస్తత్వాయస్వాహా. వాయుతత్వాయస్వాహా.
అకాశతత్వాయస్వాహా. మనస్తత్వాయస్వాహా. బుద్ధితత్వాయస్వాహా. చిత్తతత్వా

యస్మాహ్ ॥ అహంకారతత్వాయస్మాహ్ ॥ శబ్దతత్వాయస్మాహ్ ॥ స్పర్శతత్వాయ
స్మాహ్ ॥ రూపతత్వాయస్మాహ్ ॥ రసతత్వాయ స్మాహ్ ॥ గంధతత్వాయ
స్మాహ్ ॥ త్వగింద్రియతత్వాయ స్మాహ్ ॥ దశురింద్రియతత్వాయ స్మాహ్ ॥
శ్రోత్రేంద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ జిహ్వేంద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ ధ్రువేం
ద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ వాగింద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ పాణింద్రియతత్వాయ
స్మాహ్ ॥ పాదేంద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ పాయురింద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ ఉప
స్థేంద్రియతత్వాయస్మాహ్ ॥ వరమాత్మతత్వాయస్మాహ్ ॥ సత్త్వగుణతత్వాయ
స్మాహ్ ॥ రజోగుణతత్వాయస్మాహ్ ॥ తమోగుణతత్వాయస్మాహ్ ॥

॥ ॥ ॥ ॥
ప్రాణాయస్మాహ్ ॥ అసానాయస్మాహ్ ॥ వ్యానాయస్మాహ్ ॥ ఉదానాయస్మాహ్ ॥

॥
సమానాయస్మాహ్ ॥ (తతఃప్రదేశతత్త్వన్యాస హోమంచకార్యం) తతఃపురుష

సూక్తేన ప్రత్యర్చేన అజ్ఞేన జుహయాత్. సంపాతాజ్ఞేన పురుషసూక్తేన దేవస్య
సర్వాంగానిస్సృజేత్. హోమశేషంసమావయేత్. పునః కద్రుద్రాయేతిదేవస్య
మృతికాలేవనంకృత్వా, బృహత్కరిశేఖదోదకమదాయ, తదుదకే వం ఇత్య
మృతగీజంలిఖిత్వా, దేనుముద్రాంచదర్శ్య, అవోహిష్ఠామ - హిరణ్యవర్ణా - అపో
ఇదగ్ం - పవమాన - అపమాపామ - యోపాంపుష్పం - ఇత్యనువాతైఃపురుష,
దేవీసూక్తేః చ స్నావయిత్వా, గంధాదిపూజాంకృత్వా, (ప్రాణప్రతిష్ఠాంకుర్యాత్)
ప్రార్థయేత్. త్వంగతిస్సర్వభూతానాం ప్రతిష్ఠా పరిదోతవ, సంహర్తా చత్వమే
వాత్మానుముతోభవనుప్రతః॥ ఇహసన్నిహితో భూత్వామాంపాలయ సురేశ్వర -
శయాగ్దివానః.

అథ ప్రాసాద సంస్కారం కుర్యాత్

ప్రాసాదోపి నూతనశ్చేత్ తస్యావ్యధి వాసనం, తత్ర ప్రాసాదాగ్రే
ఏకాశీతి వదం మండలం మక్షతైః కృత్వా, తేమ సప్తదాస్య పుంజాన్ కృత్వా, జం
భుర్ధాన్యేకాశీతి కుంభాన్యాహృత్క, తత్రనవ నవకాంకానాం మధ్యమం
కోష్ఠం జ్ఞాత్వా తేమ నవ కుంభాని మధ్యపూర్వాదిక్రమేణ విన్యస్య, *మధ్య
కుంభే శమ్ముదుంబరాశ్వత్థ చంపకా శోక పరాశప్లవ న్యగ్రోధకదంబ అమ్ర
విల్వాద్దన వృక్ష సంతపం వల్లవ ద్వాదశకం సోమాయ వనస్పత్యంతర్గ
తాయనమ ఇతి నిశ్చిపేత్. *తతః పద్మక రోచన దూర్వాంకుర దర్శ

పుంజీ శ్రేతపీత సర్వవ రక్త చందన సిత చందన జాతీకుసుమ కుందసంద్యా
 వర్తమితి దళకం పూర్వే || * యవప్రీహితిం సువర్ణ రజత సముద్రగామీ నదీ
 మృత్తికా భూమ్యస్సృష్ట గోమయమితి సప్తక మాగ్నీయే * సహదేవీ విష్ణుశ్రాంతా
 భృంగరాజమహాషధిశమీ శతావరీ గుడూచీ శ్యామాక మిత్యష్టకంయామ్యే ||
 * కదళి పూగీవల నారీకే బిల్వనారంగ మాతులుంగ బదరీ ఆమలక మితి
 పలాష్టకం నైఋతే * మంత్ర సాధితం వంచ గవ్యం వారుడే శశమ్ముదుం
 బరాశ్వత్థస్యగోద వలాశ కషాయ వంచకం వాయవ్యే * శంఖపుష్పి సహదేవీ
 బలాశతావరీ కుమారీ గుడూచీ వచావ్యాప్రితి మూలాష్టకం సౌమ్యే || పల్మికాది
 సప్త మృత్తికా ఈశాన కుంభే నిధాయ * హిరణ్యవర్ణాంహరిణీమితి
 మధ్య కుంభాన్యథి మంత్ర్య శేషాని గంధోదక పూరితాని మధ్యమాది
 కంఠానాం సమంతాచ్ఛూర్యాదిక్రమేణ అష్టా పన్యస్య | మూల
 మంత్రేణాపిమంత్ర్య | సూత్రేణా వేష్ట్య | అంతర్గుహిరధస్తాత్ డిర్వ్యం
 చప్రాసాదం పంచగవ్యేన సంస్తోష్య || మూర్ధానందిత. ఇతిపత్మికమృదాపిలివత్ ||
 సముద్రజ్యేష్ఠా (ఉద్భృతాసీలివా) ఈశానదిక్ స్థితేన మృత్తికా కుంభేనస్నావయేత్ ||
 యజ్ఞాయజ్ఞావజ్ఞతి. వాయవ్యేనకషాయశుంభేన స్నావయేత్ || పయఃపృథివ్యామి
 తివాయుడేన పంచగవ్యకుంభేన || యాః పలిసృతి నైఋతికుంభేన || హగ్ంసశ్శ
 దివదితి సౌమ్యస్థకుంభే || విష్ణోదిరిరాటమసీతి పూర్వకుంభేన || సోమంరాజానమితి
 ఆగ్నేయ కుంభేన || షిశ్వతశ్చక్షుతి యామ్యకుంభేన || సమోఅస్తు సర్వేభ్య ఇతి
 మధ్యకుంభేన || ఇదమాహ ప్రవహరాక్షత్యష్టకే పూర్వాదిక్రమేణ ప్రాసాదం
 నశిఖరంస్నావయేత్ || ఏకాశీతికుంభానంతరే గంధోదకపూరితే నేతకలశేనశుంద
 ర్వం దేవ్యాయకర్మణ ఇతిసంస్తోష్య || సూత్రేణావేష్ట్యస్నావయిత్వా దేవరూపం
 ప్రాసాదంచితయిత్వా పతాకాది కాశోభయిత్వా గంధాదినా పూజయిత్వా
 తస్యాదస్తాద్దేవసంబంధత్య సర్వరత్నోజ్వలాకృతే యావచ్చంద్రశ్చనూర్యశ్చ
 తావదత్రస్థితోభవ || ఇత్యధివాన్యః పిండికా. వాహన పరివారదేవతానంతరత్తన్మం
 త్రేః ప్రత్యేకమష్టా వింశతి సంఖ్యాకహోమంతిరైశ్చకృత్వా మూలమంత్రేణ చర్వ
 స్తోత్రరశశం హుత్వా చతస్రోగాఃవిష్ణుగాయత్ర్యాదుగ్వాశీరేణ విష్ణుగాయత్ర్యా
 చదుం శ్రవయిత్వా దేవాయనివేద్య ద్వాదశ బ్రాహ్మణాన్పూజయిత్వా విష్ణుర్మాం
 త్రాయతాంఇతివదేత్. తతః ఆచార్యాయదేనూః దత్వారాత్రా నాగరణం కుర్వాన్
 ఇతిప్రాసాదసంస్కారః (మయాతోక్త విధినా —)

అథ గర్త సంస్కారః

అస్తీదేగ్ కూర్మశిలా బ్రహ్మశిలా - పిండితాస్థావనం (అనుబంధం 7)
విధినాస్థావయత్వా -

వృతివ్యాః = గర్తేన మూర్తి వ్రతిష్టాస్థానేగర్త సంస్కారం కరిష్యే.

గర్తం శన్నో దేవీత్యభిమంత్యః.

దేవతా స్థాపితాస్థానే అరత్నిమాత్ర గర్త మధ్యే - సహితత్వానీతి పంచరత్నాని
నిశ్చివ్య (వ్రతాశం - మూర్తికం - సింహం - వర్మరాగంచ. పుష్పకం.) యాజ్ఞాతా
ఓషధయ ఇతి సప్తదాన్యాని - తిం మాషాది) నిశ్చివ్యః । కుట్టిమాయాం సిహ్మ
వేద్యాం ముద్గాశ్చేతి చందనం । త్యరాఖర్హార ముస్తాచ శతౌషధిరితీరితాః.

ఓషధయస్సం వదంతేతి శతౌషధీ నిశ్చివ్యః । ఓషధయస్సంవదంతే సోమేన

సహరాజ్ఞా । యస్త్యై కరోతి బ్రాహ్మణస్తగ్ం రాజన్ పారయామసి ॥ పంచ

వల్లవాః సగ్రోదౌదుంబర ప్లవ్ల అశ్వత్థ బింబ వల్లవాః - అశ్వత్థేవో ఇతినిశ్చివ్యః ।

సప్తమృదః - గణాశ్వగో వృషాజాంచనదీ వర్మికదేవ క్షేత్రానిదె ఉద్యతానీతి

నిశ్చివ్య ఉద్యతానీవరాహేణ కృష్టేన = మృత్తికే ॥ అష్ట గంధాః శ్రీఖండాగరు

కస్తూరి కుంకుమం రక్త చందనం - కర్పూరరోచనం మాంసిగం దాష్టకమిదం

కృణు । గంధద్వారామితి అష్టగంధాని నిశ్చివ్యః ॥ హిరణ్య రూప ఇతి హిరణ్యం

నిశ్చివ్యః । హిరణ్య రూపస్స హిరణ్య సందృగ వెన్నపాత్యేయ హిరణ్యవర్ణా ।

హిరణ్యయాత్పరియోనే ర్నిషద్య హిరణ్య దాదదద్యన్ నమస్తై ॥ తతః పీత

పూజాం కుర్వాత్

అధాతశశ్చేనమః మూల వ్రత్యత్యేనమః । కూర్మాయనమః వరాహాయనమః ।

శేషాయనమః । వృతివ్యేనమః । క్షిరోదాయనమః । సప్తద్యౌపేథ్యోనమః ।

మధ్యేనీహ్మననాయనమః । పూర్వద్వారే ద్వారశ్రియేనమః । జయాయేనమః ॥

విజయాయనమః । గౌర్యేనమః । శ్రీయైనమః ॥ దక్షిణద్వారే ద్వారశ్రీయైనమః ।
ఐలాయనమః । వ్రణలాయనమః । గంగాయైనమః । యమునాయైనమః ॥ వశిష్ఠమ
ద్వారే । ద్వారశ్రీయైనమః । కద్రాయైనమః । సుతద్రాయైనమః । చిచ్ఛక్త్యేనమః ।
మాయాశక్త్యేనమః ॥ ఉత్తరద్వారే ద్వార శ్రీయైనమః । లక్ష్మాయైనమః । శంఖాయ
నమః । చండికాయైనమః । వచండికాయైనమః । ఇతి ద్వార పూజా ॥

సీహ్మననప్రస్తరే. అగ్నేయకోణమారభ్య - ధర్మాయనమః । జ్ఞానాయ
నమః । వైరాగ్యాయనమః । ఐశ్వర్యాయనమః ।

మధ్యే సత్యాయనమః । రజసేనమః । తమసేనమః । మాయాతత్వాయ
నమః । విద్యాతత్వాయనమః । వికాతత్వాయనమః । మూలాయనమః । కంధాయ
నమః । నాకాయనమః । పద్మాయనమః । పద్మ వక్రేభ్యోనమః । కేసరేభ్యోనమః ।
కర్ణికాయనమః । సూర్యమండలాయనమః ।

సూర్యమండలాధిపతయే బ్రహ్మణేనమః । వహ్నిమండలాయనమః । వహ్ని
మండలాధిపతయే రుద్రాయనమః । సోమమండలాయనమః । సోమమండలాధి
పతయే విష్ణవేనమః । ఆత్మనేనమః । అంతరాత్మనేనమః । వరమాత్మనేనమః ।
విజ్ఞానాత్మనేనమః । లక్ష్మ్యేనమః । శ్రీయేనమః । శక్త్యేనమః । రక్త్యేనమః ।
తుష్ట్యేనమః । సూక్ష్మాయనమః । పూర్వాదిలోకపాలేభ్యోనమః । ఇతి పీఠపూజాం
కుర్యాత్ । ఆననశక్తిభ్యోనమః । ఇత్కుక్త్యా । ఆచమ్య । సర్వదేవమయీశాని
త్రేలోక్యాష్టాదకారిణి । త్వాం పరిష్కాపయామ్యత్ర మందిరే విశ్వనిర్మితే । యావ
చ్చంద్రశ్చ సూర్యశ్చ యావదేషావసుంధరా । తావత్త్వం దేవదేవేశ మందిరేస్మిన్
స్థిరాభవ । ఇతి ప్రార్థ్య ।

గర్తే - బాహ్యే షోడశస్వరూప్ । తేషాం పరితః వ్యంజనాన్ । గర్త మధ్యే
రత్నా దీనిన్య సేత్ ।

యథా = బాహ్యపరిధౌ. యవ. షిహి. నిష్పావ. ప్రియంగు. తిల. సీవార.
శాలినిద్ధారకాన్ ॥ వజ్రమౌక్తికవై దూర్క. శంఖస్పటిక. పుష్కరాగ. చంద్రకాంతి.
ఇంద్రసిం. పద్మరాగ. మనశ్శిల । హరితాః. అంజనశ్యామాంజన. కాసీససౌరాష్ట్రీ.
రోదన. గ్రేతికపె రదాన్ । సౌవర్ణ. కౌప్య. తామ్ర. అయస్. త్రపుసీస. కాంస్య. అరహూట.
తీక్షణిహని । శ్వేత రక్త చంద్ర. అగరు. అర్చు. ఉశీర । వైష్ణవ. సహదేవ.
లక్ష్మణం చ. ఇతి. తత్ర. దీక్షాభావే. యవాన్ । రత్నానామభావే. వజ్రం. ధారుణా

మహావేదాంతము . తామ్రాద్యబావేనువర్తం . ఓషధీసామబావేనుహ దేవీలన్య సేవతి . ఏవరత్యస్తానాంరత్నానాందిక్పాలముంజ్యైః అలంబనం కృత్యా . వృత్తి-
శుచుఃకౌర్మకాహనాని సౌవిర్ధానిద్వారోన్ముఖాని పారదంబ తస్మిన్గర్తమద్యేవి
రాశుగుగ్గుబురసేన రత్నాదికంస్థిరీకృత్య . మరుపోయసేన గర్తమనులిప్య .
వస్త్రేణాద్వాత్య . కవచేచావతుంత్య . అస్త్రమంత్రేణ సురత్య . అస్త్రాయపత్ .

గృహవైవ్రతిష్టాశాస్త్ర - స్పృష్ట్యా ఇంద్రాదిబ్యోబలిందత్వా ఆరామేత్ .
ఇతిగర్తసంస్కారః .

మూర్తి వ్రతిష్టా

శ్చుతిత్యాః = శ్రీ = శివగౌరీ గణపతి రవి విష్ణు సంవికేత్యరణాం
(లేక సీతా రామ లక్ష్మణ హనుమత్పూర్తినాం) వ్రతిష్టావసం కరిష్యే . వ్రతి
ష్టాంగ పూజాం కరిష్యే . దేవం సంపూజ్య . అష్టకలశోదకేనాభిషేకం కుర్యాత్ .
రుద్ర నూత్రేన.పురుష నూత్రేన. నమో ఆస్తు సర్వేభ్యః . ఇత్యనువాతేః మూం
మంత్రేణ . అభిషేచ్య . దధిమదు సర్పిరేక ప్లాతే నిషేచ్య . ఏకవింశతిదర్ప
పుంజీలైః మూర్తేః మూర్ద్ని కళాక్షరాణి విలిఖేత్ .

త్రియంబక మితిదనిలిఖ్య . పునః త్రియంబకమితి వలేత్ . జాతవేద
సేసుని = గ్నిః ఇతి శివలింగ శోభనం శుద్ధచిత్రేన కృత్యా ॥ తామగ్ని

పర్ణాం తపసాఽంబుజంతిం వేరోచసిం కర్మపలేషు జాప్తాం . దుర్గాం దేవీగం

కరణ ముహం వ్రవద్యే సితర సుతరసే నమః . నవరత్న బచిత సీహ్మసనే
ఇంద్రాది దిశు వామ దేవాది మనోన్మనాయనమ ఇత్యంతం క్రమాద్విన్యసేత్ ॥
వామదేవాయ నమో జ్యేష్ఠాయనమ శ్రేష్ఠాయనమో రుద్రాయనమో కాలా
గునమో కలవికరణాయనమో బలాయనమో బలప్రమథ నాయ నమ స్సర్వ
భూత దమసాయ నమో మనోన్మ నాయ నమ అనంతాననం పూర్వం . సీహ్మ
సనం ద్వితీయం . యోగాననం తృతీయం . పద్మాననం చతుర్థం . విమలాననం
పంచమం . వందభూతాత్మకాని ఇమాని . ఇతి పీఠార్చనంకృత్యా . దేవంవస్త్రాది
మంత్రేణ వ్రతిష్టావసం పూజయిత్వా .

ఉత్తిష్ఠ బ్రహ్మణస్యతే దేవయంతస్యై మహా ఉవ వ్రయంతు మరుత్స్సుధావహ

ఇంద్ర ప్రాకార్యదాసదా ఇతి దేవముత్తావ్య రథే ఉవవేశ్య ప్రతిమాపురతో

గురుః వృష్ణతోయజమానః సార్వతో మూత్రాః ఏవంప్రాసారంవ్రథసింహ

కృత్వా ప్రాసారత్వార సమ్ముఖం మూర్తిం కృత్వా అర్చ్యంధత్వా

అంతఃప్రవేశనం కృత్వా తతస్సుముహూరే యజ్ఞతః మూర్తిం చవత్తిష్ఠాత్మ

వ్రతాన పురుషోమూవత్ యావచ్చంద్ర దివాకరో తావత్సమవయాశత్త్వా

యుక్తోత్త్రేవస్థిరోఽథవ గృహవేప్ర = పరిష్క ర్యవంతేరాజా ఇతి ఘృతం

షతిత్వా యవం యవార్థం ఉత్తరాశ్రిత మిగానా శ్రితంజా దేవం గర్దేసిదాయ

స్థిరోఽథవ వరదోఽథవ శాశ్వతోఽథవ గర్తమూర్త్యంత రాశం వాచకా

ఇసుకాదిభిః పూరయిత్వా పునర్నదాయేత్ తతో విశ్వతశ్చమరుత

విశ్వతోముతో విశ్వతో హస్త ఉత విశ్వతస్సాత్ సంవాహుత్వాం నమూర్తి

సంవత త్రేర్ద్వావా పృథివీ జనయన్ దేవఏకః రుద్రసూక్త దేవతా నామసి

పరిత్యాప్రాతిస్థితాన్ మంత్రాన్ పఠేత్

ప్రాణ ప్రతిష్ఠా

పోదశన్యాసాన్ మూర్తౌ విన్యస్య

అత్త్రేవ భూశుద్ధి భూతశుద్ధి అంతర్మాతృకా బహిర్మాతృకాం కృత్వా

పృథివ్యా = గత్వేన ఆస్యాం మూర్తౌ ప్రాణ ప్రతిష్ఠాం కరిష్యే అప్య శ్రీ

ప్రాణ ప్రతిష్ఠా మహామంత్రస్య బ్రహ్మ విష్ణు మహేశ్వరా ఋషయః ఋగ్యజు

సామాధర్వణాః ఛందాని క్రియామయపః ప్రాణకక్తిః పరా దేవతా

అంబీజం హిం శక్తిః క్రిం రీంకం దేవస్య ప్రాణ ప్రతిష్ఠా సిద్ధ్యర్థే

జపేవినియోగః బ్రహ్మ విష్ణు రుద్ర ఋషిభ్యోనమః శిరసి ఋగ్యజుశ్శామా

ధర్వణశ్శందోభ్యో నమః మఘే ప్రాణకక్తిః పరాదేవతాయేనమః హృదయే

అంబీజాయనమః గుహ్యే క్రింశక్త్యేనమః పాదయోః ఓం అం కంఖం

గంఘంజం ఆం ఓం పృథివ్యావస్థేజోవాయురాకాశాత్మనే అంగుష్ఠాభ్యాం

నమః . హృదయానమః ఓం ఇం దం చం ఇం యం ఇం ఈం ఓం శబ్ద
స్వేర్మరూపరస గంధాత్మనే తర్కభ్యాంనమః . శిరసేస్సాహా ॥

ఓం ఉం టం తం దం ధం జం టిం ఓం శ్రోత్రత్యక్చక్షుర్ద్విహ్యో మ్రాణాత్మనే
మధ్యమాభ్యాంనమః . శిఖాయైవషట్ః ఓం ఏం తం తం దం ధం నం ఐం ఓం
వాక్యాణి పాదపాయూపస్థాత్మనే అనామికాభ్యాం . కవచాయహంః ఓం ఓం
వం పం ఐం తం మం ఓం టం వచరాదాన గమన విసర్గానందాత్మనే కనిష్ఠి
కాభ్యాం = నేత్రత్రయావౌషడ్ః ఓం ఆం యం రం లం వం శం షం సం హం
కం షం అః ఓం మనోబుద్ధి చిత్రాహంకార విజ్ఞానాత్మనే కరతలం కరవృష్టాభ్యాం .
అస్త్రియవట్

ధ్యానం రక్తాంబోదీశ్వరీశోల్లసదరుణ సరోజాధిరూడా కరాభ్యైః । పాశం
కోదందమిమూర్ధ్వవ మణిగుణమవ్వంకుశం పంచబాణాన్ । విద్యాజాన్మృక్క-
పాలం త్రినయన విలసత్పీనవక్షోరుహాభ్యాః । దేవీ బాలార్కవర్ణా తవతు సుఖకరీ
ప్రాణకైః వదానమ్ ॥ దేవం హృదిస్సృష్ట్యాజపేత్ - ఓం ఆం హ్రీం క్రిం -
యం రం లం వం శం షం సం హం కం షం హం సః ఆం దేవస్య ప్రాణా
ఇహ ప్రాణాః . ఓం ఆం హ్రీం క్రిం - యం రం లం వం శం షం సం హం
కం షం హం సః ఆం దేవ జీవ ఇహ స్థితః ఆం-ఓం ఆం హ్రీం క్రిం యం రం లం
వం శం షం సం హం కం షం హం సః ఆం శ్రీ దేవస్య సర్వేంద్రియాణి
(వందాయతన మూర్తీనాం) - ఓం ఆం హ్రీం క్రిం యం రం లం వం శం షం
సం హం కం షం హం సః ఆం (వందాయతన) మూర్తీనాం వాఙ్మనశ్చక్షు
శ్రోత్ర జిహ్వో మ్రాణ ప్రాణాః ఇహగత్య స్వస్తయే సుఖం చిరంతిష్ఠంతుస్సాహా ।

మూర్తేః హృది అంగుష్ఠందృశ్యాజపేత్ । తతః ప్రణవేనసంరుద్య - నజీవం
ద్యాత్వా । ఆమృతం వేప్రాణా ఆమృతమపః । పాదానేవయదా స్నానముపహ్య
యతే ॥ * అనునీలేపునరస్మానుచక్షుః పునః ప్రాణమిహనోదేహిభోగం । జ్యోక్తు
శ్శేమనూర్మముచ్చరంతమను మతేమృదయానన్యస్తి । * పాణదాఅపానదావ్యాన

దాశ్యమర్థావరోధా వఃవోదాః అన్యంతే అన్యత్రవంతుహేరయఃపావకోఅన్య
 త్యగ్గోవివోదవః * దృవాద్యోర్ధ్వవాప్సథివీ దృవంవిశ్వమిదంజగత్ దృవానః
 వర్షతాదైమే ధృవో రాజావిశామయం దృవంతేరాజావః ధృవందేవోబృహ
 స్పతిః దృవంత ఇంద్రశాన్తిగ్నిశ్చరాష్ట్రంధారయతాంధృవం హృదిపాణోగు
 దేపానః సమానో నాభిసంస్థితః ఉదారః కంతదేశస్థోవ్యాసస్సర్వశరీరగః
 * వృథివ్యావసేజోవామురాకాశాత్ ఆకాశద్వాయుః వాయోరగ్నిః అగ్నే
 రావః అద్యుః వృథివీ వృథివ్యాఽపదయః ఓషధీభ్యోస్తుం అన్నాచ్చ
 రుషః సవావషపురుషోర్హరసమయః తస్యేదమేవశిరః అయం దక్షిణ
 వక్షః అయముత్తరః పక్షః అయమాత్మా ఇదం పుష్పంవరిష్టా తదప్యే
 పక్షోకోదవతి

* అగ్నిర్మేవాది శ్రితః వామృదయే హృదయం మయి అహమమృతే
 అమృతం బ్రహ్మణి వాయుర్మేప్రాణేశ్రితః ప్రాణోహృదయే హృదయంమయి
 అహమమృతే అమృతం బ్రహ్మణి సూర్యోమేచక్షుషి శ్రితః చక్షుర్హృదయే
 హృదయంమయి అహమమృతే అమృతం బ్రహ్మణి చంద్రమా మేమనసి

శ్రీః శ్రీః హృదయే హృదయం మయి । అహమమృతే అమృతం బ్రహ్మణి
 విశ్వేషాశ్రేణాః । శ్రీశ్రీగం హృదయే హృదయం మయి । అహమమృతే ।
 అమృతం బ్రహ్మణి ॥ అహమేరేతని శ్రీః । రేశోహృదయే హృదయం మయి ।
 అహమమృతే అమృతం బ్రహ్మణి వృథివీ మేళరీరే శ్రీః । శరీరగం హృదయే
 హృదయం మయి । అహమమృతే అమృతం బ్రహ్మణి ॥ ఓషధి వనస్పతయో
 మేలోమసు శ్రీః । లోమాని హృదయే హృదయం మయి । అహమమృతే అమృతం
 బ్రహ్మణి । ఇంద్రోమే ఆశ్రేణాః । బిగం హృదయే హృదయం మయి । అహమ
 మృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ॥ వర్షనోమేమూర్ధ్ని శ్రీః । మూర్ధ్నా హృదయే
 హృదయం మయి । అహమమృతే అమృతం బ్రహ్మణి ॥

ఈశానోమేమన్యో శ్రీః । మన్యుర్వృతయే । హృదయం మయి ।
 అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి । ఆత్మామహత్మని శ్రీః । ఆత్మా హృదయే ।
 హృదయం మయి । అహమమృతే । అమృతం బ్రహ్మణి ॥ పునర్కాత్మా పున
 రాత్మా రాగాత్ । పునఃప్రాణపురరాకూతమాగాత్ । వేదానరోరశ్మి ర్విరాగ్న

దానః । అంతస్త్వక్యమృతస్యగోపాః ॥ * ఓంశిరోమేత్రిః । యశోముఖం ।

త్విషిః శిశాశ్చక్మకృణి । రాజామేప్రాచోమృతం ॥ సమాబృతుః । విరాద్యోత్తరం ।

జిహ్వమేక్రుదరం । వాఙ్మహాః । మనోమన్యుః । స్వరాట్యమః । మోదావ్రహ్మదా ।

అంగుళిరంగుళాని । దిత్తంమేపహః । బాహూమేంబింద్రియం । హస్తామేకర్మ

వీర్యం । ఆత్మాక్షత్రమురోమమ । వృష్టిర్మేరాష్ట్రము దరమగంసౌ ।

గ్రీవాశ్చశోఢ్యౌ । ఊరూఅరత్నితానునీ । విశోమేంగానిసర్వతః ।

నాభిర్మేదిత్తంవిత్తానం । పాముర్మేవచత్వరసత్ । ఆనందనందావాండామే ।

భగస్సౌతాగ్యంవనః । ఇంచూభ్యాంవద్భ్యాంధర్మోన్మి । విశిరాజావతిష్ఠతిః ।

వ్రతిక్షతేవ్రతితిష్ఠామిరాష్ట్రే । వ్రత్యశ్చేషువ్రతితిష్ఠామిగోషు । వ్రత్యంగేషు

వ్రతితిష్ఠామ్యాత్మాన్ । వ్రతిప్రాణేషువ్రతితిష్ఠామివృషే । వ్రతిద్యావావృథివ్యాః

వ్రతితిష్ఠామియజ్ఞేత్రయాదేవావకాదశ । త్రయత్త్రిగంగాస్సురాదనః ।

బృహస్పతిః పురోహితాః । దేవస్య సవితుస్సవే । దేవాదేవేరవం

తుమా । వ్రతమాద్వితియైః । ద్వితియాస్తృతియైః । తృతియాస్తృతియైః । సత్యం

యజ్ఞేన యజ్ఞోమశ్చిః ॥ యజ్ఞాగ్నిం సామతిః । సామాన్యుగ్నిః ఋచోయా
 జ్ఞాతిః । యాజ్ఞావషట్కరైః । వషట్కరా అహతిభిః । అహతయోమేణామాన్
 సమర్థయంతు । భూర్వాహ్ । తోమాన్ప్రయతిర్మమ । త్వజ్మ అనితిరాగతిః ।
 మాగ్ం సమ్మృతవనతిః । వన్యస్తిమజ్ఞామ అనితిః । * ప్రాజారక్షతి విశ్వమేజత్ ।
 ఇత్యేభూత్వాబహుదా బహూని । స ఇత్సర్వం వ్యాసతే । యో దేవో దేవేషు విభూరంతః
 అవృదూదాత్ శ్చేత్రియధ్వగధ్వపాః । తమిత్ప్రాణం మనసోవ శిక్షత । అగ్నిం
 దేవానామిద మత్రనోహవిః । మనస శ్చిత్రేదం భూతం భవ్యంచ గుప్యతే ।
 తద్ధిదేవేష్యగ్నియం । అవేతుపురస్సరం । సహ దేవేరిమగ్ం హవం । మన
 శ్రేయసి శ్రేయసి । కర్మన్యజ్ఞ పతిందధత్ । జుషతాం మేవాగిదగ్ం హవిః ।
 విరాడైవీ పురోహితా । హవ్యవాదన పాయని । యయాహాపాణి ఇహురా దివంతి
 పేణాగ్ంసి దేవాః పరమేసుసత్సే । సోనోవిరావనవస్సురం రంతి । వాగేవీ
 ఓషణామిదగ్ం హవిః । చక్షుర్దేవానాం జ్యోతి రమృతేన్యక్తం అస్యవిజ్ఞానాయ
 బహుదానిదీయతే ।

తస్య[॥]సు[॥]ష్టు[॥]మ[॥]శీ[॥]మ[॥]హి[॥] . మా[॥]నో[॥]హ[॥]నీ[॥]ద్వీ[॥]చ[॥]క్ష[॥]ణం[॥] . ఆ[॥]యు[॥]ర[॥]న్మ[॥]న[॥]వ[॥]తి[॥]ర్క[॥]లాం[॥] . అ[॥]నిం[॥]
 దా[॥]శ్చ[॥]శు[॥]షా[॥]వ[॥]యం[॥] . జీ[॥]వా[॥]జ్ఞో[॥]తి[॥]ంశీ[॥]మ[॥]హి[॥] . సు[॥]వ[॥]ర్ణో[॥]తి[॥]రా[॥]మృ[॥]తం[॥] . శ్రో[॥]త్రే[॥]ణ[॥]
 త[॥]ద[॥]ము[॥]త్య[॥]జ్ఞా[॥]తి[॥]స[॥]త్కం[॥] . శ్రో[॥]త్రే[॥]ణ[॥]వా[॥]చం[॥]బ[॥]హు[॥]దో[॥]ద్భ[॥]మా[॥]నం[॥] . శ్రో[॥]త్రే[॥]ణ[॥]మో[॥]ది[॥]
 శ్చ[॥]మ[॥]హా[॥]శ్చ[॥]శ్చ[॥]య[॥]తే[॥]శ్రో[॥]త్రే[॥]ణ[॥]స[॥]ర్వా[॥]ద[॥]శ్చ[॥]ఆ[॥]శ్చ[॥]జో[॥]మి[॥] . యే[॥]స[॥]ప్రా[॥]ధ్యా[॥]త[॥]ద[॥]క్షి[॥]ణా[॥] .
 వ[॥]తి[॥]త్వై[॥]ది[॥]శ్చ[॥]జ్ఞా[॥]తి[॥]త్వై[॥]త[॥]రా[॥]త్ . త[॥]వ[॥]ద్వో[॥]త్రి[॥]తం[॥] . అ[॥]హు[॥]దో[॥]ద్భ[॥]మా[॥]నం[॥] . అ[॥]రా[॥]న్మ[॥]
 నే[॥]మి[॥]వ[॥]తి[॥]స[॥]ర్వం[॥]బ[॥]భూ[॥]వ[॥] . * యో[॥]గ్గో[॥]కం[॥]స్స[॥]ప్ర[॥]హ్లా[॥]త్యా[॥]నః[॥] . ప్రా[॥]ణ[॥]వ[॥]చ[॥]వ[॥]రా[॥]వ[॥]త[॥]క[॥]త్యా[॥]హ[॥]
 యు[॥]రే[॥]వ[॥]ప్రా[॥]ణ[॥]మా[॥]త్మ[॥]స్థ[॥]తే[॥] . మృ[॥]త[॥]మ[॥]సి[॥]ప్రా[॥]ణా[॥]య[॥]తే[॥]తి[॥] . హి[॥]ర[॥]జ్య[॥]మి[॥]ద్భ[॥]వ్య[॥] . ని[॥]త్య[॥]
 మృ[॥]తం[॥]వై[॥] . హి[॥]ర[॥]జ్య[॥]మా[॥]యి[॥] . ప్రా[॥]ణో[॥]మృ[॥]తే[॥]తై[॥]వా[॥]యి[॥]రా[॥]త్మ[॥]స్థ[॥]తే[॥] . శ[॥]త[॥]మా[॥]నం[॥] . త[॥]ప[॥]తి[॥]
 శ[॥]క్ర[॥]యా[॥]య[॥] . పు[॥]రు[॥]ష[॥]శ్చ[॥]తే[॥]ంద[॥]్ర[॥]య[॥] . ఆ[॥]యు[॥]క్ష్మే[॥]వే[॥]ంద[॥]్ర[॥]యే[॥] . వ[॥]తి[॥]తి[॥]ష్ఠ[॥]తి[॥] . అ[॥]వ[॥]క్ష[॥]వ[॥]స్స[॥] .
 శ[॥]తి[॥]భే[॥]ష[॥]ం[॥]వా[॥]ఆ[॥]పో[॥]భే[॥]ష[॥]మే[॥]న[॥]కు[॥]రు[॥]తే[॥] . ఇ[॥]తి[॥]దే[॥]వం[॥]స్స[॥]ప్ర[॥]హ్లా[॥]త్యా[॥] . మూ[॥]ల[॥]మం[॥]త్ర[॥] . మ[॥]ష్టో[॥]తర[॥]
 శ[॥]తం[॥]జ[॥]ప్ర[॥]హ్లా[॥]త్యా[॥] . గ[॥]ర్వా[॥]దా[॥]రా[॥]ది[॥]వం[॥]చ[॥]ద[॥]శ[॥] . సం[॥]స్కా[॥]రా[॥]ర్థం[॥] . మూ[॥]ల[॥]మం[॥]త్ర[॥] . మ[॥]ష్టో[॥]తర[॥]
 శ[॥]తం[॥] . జ[॥]హు[॥]యా[॥]త్ . వం[॥]చ[॥]ద[॥]శ[॥]ప్ర[॥]ణ[॥]వా[॥]వృ[॥]త్రి[॥]ం[॥]కృ[॥]త్వా[॥] . దే[॥]వం[॥]మ[॥]ష్టో[॥]తర[॥]దా[॥]ద్భ[॥]వ్య[॥] .
 అ[॥]ష్టో[॥]తర[॥]శ[॥]తం[॥]రు[॥]ద[॥] . గా[॥]మ[॥]త్రీ[॥]ం[॥]జ[॥]పే[॥]త్ . దే[॥]వ[॥]స్స[॥]పు[॥]రి[॥]తః[॥] . ఆ[॥]వి[॥]ర[॥]ణ[॥]వ[॥]స్సా[॥]స్మి[॥]నీ[॥] . ఒ[॥]ద్భా[॥] .
 ఆ[॥]వ[॥]ర[॥]ణ[॥]వ[॥]స్సా[॥]స్మి[॥]ం[॥]తే[॥] . య[॥]థా[॥]శ[॥]క్తి[॥] . బ[॥]ల్య[॥]న్మ[॥]ం[॥] . సో[॥]ప[॥]స్క[॥]రం[॥] . భ[॥]వ్య[॥]య[॥]తం[॥] . మ[॥]హా[॥]
 నై[॥]వే[॥]ద్యం[॥] . ర[॥]క్తా[॥]క్ష[॥]త[॥] . చం[॥]ద[॥]న[॥] . దీ[॥]వ[॥]రా[॥]ం[॥]తే[॥] . కూ[॥]హ్మ[॥]ం[॥]డ[॥]వ[॥]లం[॥] . దూ[॥]ప[॥]దీ[॥]వ[॥]వ[॥]ద్భ[॥]వ్య[॥] . ఇ[॥]తి[॥]
 రై[॥]ర్మా[॥]ంగ[॥]లి[॥]క[॥]ద[॥]్ర[॥]వై[॥] . ఆ[॥]ద[॥]ర్వా[॥]ది[॥]కం[॥]ని[॥]దా[॥]య[॥] . సు[॥]వ[॥]ర్ణం[॥] . క[॥]పి[॥]ల[॥]ధె[॥]నుం[॥]దా[॥]సా[॥]ద్భ[॥]వ్య[॥] .
 సు[॥]వ[॥]ర్ణ[॥] . పా[॥]త్రే[॥]సం[॥]పా[॥]తా[॥]జ్యం[॥]గృ[॥]హీ[॥]త్వా[॥] . దే[॥]వ[॥]స్స[॥]ద[॥]క్షి[॥]ణ[॥]పా[॥]ర్శ్వ[॥]స్థి[॥]త్వా[॥] . మూ[॥]ల[॥]మం[॥]

త్రేణ సువర్ణ శలాకయానేత్రోన్మీలంకుర్యాత్ । ఉదుత్యం చిత్రం దేవానామితి
 స్వర్ణశలాకయా సంపాతాజ్యేన నేత్రోపరిస్పృశేత్ । పునస్సంపాతాజ్యేందూర్వాగ్రే
 ణగృహీత్వా । దేవమర్త్యంజయేత్ । యజమాన్విశ్వాభువనాని విశ్వదృష్టిర్హో
 తానిషచాదాపితానః । స ఆశిషాద్రవిణమిదృమానా పరమచ్చదోవరఆవివేశ ।
 మాప్రగావమథోవయం । మాఋక్షం ద్రసోమనః । మాంతస్తర్తౌ ఆరాయః ॥
 జాతవేద సేనునవామ సోమమిరాతీయతో నదహతివేదః । సనః పరుషదతిదుర్గాడి
 విశ్వవావేవసిండుందురితాత్యగ్నిః ॥ త్రియంబకం యజామహేసుగంధిం పుష్టివర్ధ
 నం ఉర్వారుకమివబంధిచాన్మృత్యోర్ముక్షీయ మామృతాత్ ॥ జాతవేద సే, త్రియం
 బకం ఇతివ్రతివారం పఠేత్. (కళ్యాణసాదికం)

దృగ్పటిః

బరింప్రోక్షణాదినా సంస్కృత్య ఆవరణ వస్త్రముత్థాప్య । తస్మిన్స
 మయే మహావాద్యాదికం కుర్యాత్ । అన్నం బ్రహ్మేతిమంత్రాన్పఠేత్ । అన్నం
 బ్రహ్మేతివ్యజానాత్ । అన్నాద్యేవఖల్విమాభూతానిజాయంతే । అన్నేనజాతాని
 జీవంతి । అన్నం వ్రయంత్యవిసంవిశంతి । తద్విజ్ఞాయ । పునరేవవరుణం
 పితరముపససార । అదీహిభగవోబ్రహ్మతి । తగంహోవాచ । తపసాబ్రహ్మవి
 జిజ్ఞాసస్యతపోబ్రహ్మతి । సతపోతవ్యతాసతవస్తప్త్యా । దేవంప్రోక్షేణతోషయేత్ ।

త్వంగతి స్వర్యభూతాచాం సృష్టిపాలనయోవ్రభో । సంహరార్చేవసర్వార్థన్
గృహోజత్వంనమోస్తుతే॥ ఏవంస్తుత్వా॥ బలిముద్వాస్య ॥

అగ్ని సమీపంగత్వా । పృథివ్యాః = ప్రతిష్ఠాకర్తృత్వ పలావాప్త్యర్థం ప్రతిష్ఠాంగ
హోమంకరష్యే । సమిదాజ్యచక్షుప్రీహిభిరాజ్యేః సూరిమంత్రవస్తోతరశతః పుత్రాః ।
స్వీష్టకృత్ పుత్రా సమిత్స్సహనాది జయదీన్ బర్హిస్సమంజసాది హోమమనా
జ్ఞాతాదికంకృత్వా । । స్థాపితదేవతాచాం ఉత్తరపూజనంకృత్వా । బలింద
ద్యౌర్ -

స్థాపిత దేవతాబలిః

పృథివ్యాః = ప్రతిష్ఠాయాఃసాంగతా నివ్యర్థం దిక్పాలక సహిత స్థాపిత
దేవతా బలిప్రదానం కరష్యే ।

గణానాంత్వా = సాదనం । గణపతిం సాంగం సాయధం సవాహనంస
శక్తి పత్ని పుత్ర పరివార సహితం గణపతి మావాహయామి । గణపతయే
సాంగాయ సాయదాయ సవాహనాయ । సపత్ని పుత్రపరివార సహితాయ ।
ఇమాం సదీపమాషణిం దదామి ।

భోగణపతే అత్రాగచ్ఛ - పూజాంగృహోజ బలిం కుంక్షర్ । యజమాన్య -
అయుఃకర్తా - పుష్టి కర్తా । షేమకర్తా - కల్యాణ కర్తృభవ - అనేన బలి
ప్రదానేన - గణపతిస్సుప్రీతో పరదోభవతు -

మాతృకా

ఓం గౌరీమిమాయ = మన్ । మాతృకా మండలాధిష్ఠిత దేవతా ఆవాహ
యామి॥ మాతృకా మండలాధిష్ఠిత దేవతాభ్యః - సాంగాభ్యః - సాయుధాభ్యః
సపరివారాభ్యః ఇమాం సదీప మాషణిం బలిందదామి। పూజాం గృహ్హిద్యం - బలిం
కుంజద్యం । యజమాన్స్య ఆయుః కర్త్ర్యః । పుష్టికర్త్ర్యః । షేమకర్త్ర్యః ।
కల్యాణ కర్త్ర్యః భవత - అనేన బలిదానేన మాతృకా మండలాధిష్ఠిత దేవతా
స్సుప్రీణంతు। ఆకృష్టేన = నవగ్రహ మావాహయామి ॥

అదిత్యాది నవగ్రహ మండలాధిష్ఠిత దేవతా నానాభయామ్ని.

అది = దేవేభ్య స్సాంగేభ్యః = ఇమాం సదీపమాష బలిందదామి అది = దేవాః
అత్రాగచ్ఛద్యం వూజాం గృష్టిద్యం బలింతుంజద్యం । యజమాన స్సాయుః
కర్తారః । పుష్టి కర్తారః - క్షేమకర్తారః కల్మాషకర్తారః తవత । ఆనేన
బలిభదానేన సవగ్రహ మందరావిధిత దేవతాః సుప్రీణంతు

సర్వకోటద్ర . బ్రహ్మ దేవతాం

వాస్తు . వాస్తోషుతే ప్రతిజా

యోగినీ .

క్షేత్ర పాలక పీఠస్థ

దుర్గా . ఇంద్రదాయః

బ్రహ్మదేవతాం ఇతి ఆకాశాది వరయే బ్రహ్మజే । ఇదిం విష్ణురితి వృధివ్యధి
వరయే విష్ణవే .

వృధివ్యాః = శుభలితో ప్రతిష్ఠాయాః సాంగతా సిద్ధ్యర్థం యజమానస
సర్వాంష్ట కాంత్యర్థం క్షేత్రాధిపతి ప్రీత్యర్థం క్షేత్రపాలక బలిప్రదానం కరిష్యే ।
వాద్యైః స్సహ ఈశాన్యాంగత్వా । యేనదేవాః । క్షేత్రస్య వరినేతి క్షేత్రపాలక
మావాహ్యః । నారికేళ కూక్మాండదీప దూప దక్షిణా చందన సహిత బలిం
నిదాయ క్షేత్రపాలకాయ ఇమాం బలిందదామి ఇత్యక్షతోదకం త్యజేత్ .

॥ కాంతాపృథివీ శివమంతరక్షం ద్యౌర్లో దేహ్యః తయన్నో అస్తు । శివా దిశః

ప్రదిశః ఉద్దిశస్స అపౌ విశ్వతః పరిపాంతు సర్వతః । ఓం గాంతి గాంతి గాంతిః
నమస్సు ర్భూత్ । మానేనాగత్య । పాదా ప్రక్షాళయేత్

పూర్ణాహుతిం జహుయాత్

అచమ్య = తిథిశ్రీ = ప్రతిష్ఠాయాః సంపూర్ణ సకలపలావాత్సర్థం సాంగతా
సిద్ధ్యర్థం పూర్ణాహుతిం హోష్యామి.

ద్వాదశ గృహితేనాజ్ఞేన సృవం పూరయిత్వా । యథా సంభవం కనిష్ఠకూర్చే
కౌశేయ వస్త్రద్వయం శ్రీ చందనాది సుగంధి ద్రవ్యాణి నారికేళ పంపుష్పాదీని
సుపర్ణ ప్రవాహదీని నిక్షిప్య । పూర్ణాహుత్యేనమః ఇతి సంపూజ్య.

సముద్రాదూర్మిర్మదు మోగం ఉదారదుపాగం ఈనా సమమృతత్యమానన
మృతస్యనామ గుహాయదన్ జిహ్వ దేవానా మమృతస్య నాథిః । చత్వారి
శృంగాత్రయో అనిశేషః । మూర్ధానందివో అరతిం వృత్తివ్యాప్తేశ్శాసర
మృతాయ తాతమగ్నిం కవిగం సమాజమతిథిం జనానా మాసన్నా పాతం
జనయంత దేవాః ।

పునస్త్యా దిత్వా రుద్రా వనవన్సమిందతాం పునర్వృహ్మణో వసునీత యజ్ఞేః ।
మృతేరత్యం తనువోవర్తయన్య సత్యాన్సంతు యజమానస్యకామాః । సప్తవత్సా
పూర్ణాహుతింజహోతి.

ఓం సప్తతే అగ్నే సమిధ స్పప్తజిహ్వస్పప్త బుష్పయ స్సప్త
రామప్రియాణి । సప్తహోత్రాస్సప్త దాత్యాయజంతి

సప్తయోనీతా వృణస్త్యామృతేన స్నాహాః । అగ్నయే సప్తవతి ఇదంనమమ
శంభమేమయ = దినంచమే । వసోర్ధారాంజహోతి వసోర్థేదారా సదితివావి
షాహూయతేః మృతఃకృవావిన మేషాదావాముష్మిన్ లోకే విస్సమానో వితిష్ఠత
ఆత్మేగజహోతి లేజోవా ఆజ్యం లేజో వసోర్ధారాతేః స్మేవాన్మై తేజోవరుం
దేవోకామావై వసోర్ధారాకామానేవా వరుందే యంతామయేత ప్రాణాన్ స్యాన్నం

ద్యవి || పూర్ణాహుతి ముతమాం జహోతి సర్వంవే పూర్ణాహుతిః । సర్వమేవా
హ్నోతి । అథో ఇయంవే పూర్ణాహుతిః । అస్మామేవ వ్రతితప్తతి । పూర్ణాహుతి
ముహూర్తస్సుముహూర్తో అస్తు ||

ఉత్తర వంశేచనం కుర్యాత్ ||

పూర్ణపాత్రోద్వాసనం సదసినన్నే . ఇత్యాది .

యజ్ఞేశ్వరాయనమః . అజ్యనేవేద్యం । అగ్నేనయ = అలయం
యజ్ఞేశ్వరంచ . వాద్యేస్సహస్రివదక్షణీ కృత్య । యస్యస్మృత్యాచ = సర్వం
శ్రీ వరమేశ్వరార్చణమస్తు నమస్కారం కృత్వా శ్రేయస్సంపాదనం కుర్యాత్ .
వృథివ్యాః = ప్లాపలప్రాప్త్యర్థం ఆచార్యాది ఋత్విక్కుజనం శ్రేయస్సంపాదనం
కడష్ఠే . ఆచార్యాదిఋత్విజః యజమానహస్తే పలాక్షతాన్ దద్యాత్ । భవన్ని-
యోగేన యత్కృతం జపహోమం తదుప్తం న్యాయః తుభ్యమహంసంప్రదదే
లేదా త్వయా నిమిత్తే మయాకృతేన అనేన పుణ్యేన త్వంపుణ్యవాన్భవ ఇతి-
యజమానః . ఆచార్యాది పూజనం కుర్యాత్ । గాః = హేమనూత్రాణి =
అంగుళీయకాని = వాసః = యానాః । పాదుకే = ఓషధాచ = ఇతిదత్వా
ఆచార్యాయగాంధర్వాన్ ఋజ్జసాదన భూతాయ విశ్వస్యామామనాశినే । విశ్వరూప
ధరోదేవః ప్రీయతామనయా గవా వరేమాదానానిచ గాజావత్యాయ వృషభం .
తతః ఆచార్యాది ఋత్విజః సర్వకలశోదకాన్ ఏకత్ర కృత్వా వ్రజవేస
కుంభముత్పాద్య । సవత్సృకం యజమానం కుండస్యేశానభాగే ఉపవేశ్య వరుణ
కంశాభిషేచనం కుర్యాత్ ।

అపోహిష్ఠామ = హిరణ్యవర్ణాః = పవమానస్సు = మిత్రోనీవరూపోసి ।

సమహం విత్త్యైతే వేః క్షతస్యనాభిరసి । క్షతస్య యోనిరసి । స్థ్యానామాసీద
సుషరా మాసీద సేమాత్వాహిగంధితః । మాహా హిగంధీత్ । నిషపాదద్వతవ్రతో
వరుణః । వత్సాత్వాసామ్రాజ్ఞాయ సుకర్మిణః । దేవస్యేత్వా = హస్తేత్వాం ।

అశ్వినో ర్దైషజ్ఞేన । తేజసే బ్రహ్మవర్చసా యాభిషిందామి ॥

దేవస్య త్యా = మాస్తా బాగ్ం ఇంద్రస్యేంద్రియేణ శ్రీయేయశ సే బలా యాభిషిందామి ॥

దేవస్య = త్యాగ్ం సరస్వతే బైషజ్ఞేన వీర్యాయాన్నాద్యా యాభిషిందామి ॥

అర్యమణం బృహస్పతి మింద్రందానా యచోదయః । వాచం విష్ణుగ్ం సరస్వతీగ్ం

సవితారంచ వాజినం । సోమగ్ం రాజాసం పరుణమగ్ని మన్వారణామహే ।

ఆదిత్యాన్ విష్ణుగ్ం సూర్యం బ్రహ్మణంచ బృహస్పతిం । దేవస్య = త్యాగ్ం

సరస్వత్యైవాచో యంతుర్యంతేదాగ్నేస్త్వా సాంప్రమాజ్ఞేనాభిషిందామింద్రస్య

బృహస్పతే స్త్వాసాంప్రమాజ్ఞే నాభిషిందామి ।

మవస్వాపురస్తాదభిషిందంతుగాయత్రేణచందసా । రుద్రాస్త్వా దక్షిణతోభిషిం

చంతుక్రేష్ఠధేచందసా । ఆదిత్యాస్త్వావశ్వాదభిషిందంతు జాగతేసచందసా ।

విశ్వేత్యాదేవాఉత్తరతోభిషిందంత్యసుష్ఠుభేనచందసా । బృహస్పతిస్త్వా పరిష్టాద

భిషిందంతు పాంక్తేచందసా । ఇమారుద్రాయస్థిరదన్వనేగితః । ప్రివేషవేదే

నాయుస్త్వామే । అషాదాయసహమానాయమీడుషే । తిగ్మాయుదాయభరతాశ్చ

జోతసః । త్యాదత్తే బీరుద్రశంతమేభిః । శతగ్ంహిమాఅశీయభేషజీః । వ్యస్మద్యే

షోవితరవ్యగంహః । వ్యమీవాగత్పారయస్తావిమాదీః । అర్థనిభర్తమానస్తాకే ।
 ఆతేపితర్మరుతాగంసుమ్మమేతు । మానస్సూర్యస్యనందృశోవయోదాః । అభి
 న్నోపిరోఅర్హశ్చితమేత । వ్రజాయేమహిరుద్రవ్రజాభిః । ఏవాత్ప్రభోవృషభచక్రి
 తానః । యథాదేవసహృషేషేనహగంసే । హావనశూర్నోరుదేహబోధి । బృహ
 ద్యదేమవిదదేసువిరాః । వంశోరుద్రస్యహేతిస్తుహిశ్చతంమిరుష్టమార్హస్యివద్ధి
 త్యమగ్నేరుద్రఅవోరాజానం ।

సురాస్తావిమభిషిచంతు । బ్రహ్మవిష్ణుమహేశ్వరాః । వాసుదేవోజగన్నాథం
 తథా సంకర్షణోవితుః ॥ వ్రద్యుమ్నశ్చానిరుద్ధశ్చ - తవంతు విజయాయతే ।
 అగ్నిశ్చగవానోవిష్ణుః యమోనిఋతిస్తథావరుణః వవనశ్చేవధనదో శ్రీనదాశివః ॥
 బహ్మణా సహితాస్సర్వేదిక్పాలాః పాంతుతేనదా ॥ కీర్తిర్లక్ష్మీర్భృతిర్మేధా క్రద్ధా
 విక్రమతా మతిః । బుద్ధిర్లజ్ఞా నపుశ్శాంతిః శాంతిస్సర్వాశ్చమాతరః । ఏతాస్తా
 మభిషిచంతు దర్శవత్పాణి సమాగతాః । ఆదిత్యశ్చంద్రమాస్సౌమ్యకుజశీవసీతా
 ర్కశాః । గ్రహస్తావిమభిషిచంతు రామాకేతూవక్రిదాః । దేవదానవ గం
 ధర్యాః యక్షరాక్షస వన్నగాః । ఋషయోమునయోగావః దేవమాతరఏవచ ।
 దేవవత్స్వేద్యమానాగాః దైత్యాశ్చాప్సరసాంగణాః । అస్రాణి సర్వశస్రాణి
 రాజానోన్యజనాస్తథా । ఓషధీనిచరత్నానిసరితస్సాగరశ్చేవతీర్థాని జలదానదాః ।
 ఏతాస్తావిమభిషిచంతు దర్శకామార్థ సిద్ధయే । ఏతేరభిషిచేత్ । యజమాన
 తాతవస్త్రింధృత్వా । యజ్ఞేశ్వర పూజాంకృత్వా భస్మవారణాంకృత్వా యజ్ఞే
 శ్వరోద్వాసనం యజ్ఞేర యజ్ఞమచేదాః । అవాహితదేవతోద్వాసనం । యాంతుదే
 వతామహాదేవతామదాయ పారివ । ఇష్టకామార్థ సిద్ధ్యర్థం పునరాగమనా
 యువనాగ్రహార్యశ్చ శం సవస్త్రి రక్షణం సవస్త్రియదద్యాత్ । బ్రాహ్మణానో
 జయుత్వామహాదేవతాదంప్రప్త్య దక్షిణాందద్యాత్ । కృవణావ్యోమయత్వాబంధు
 విన్నవభోజయేత్ ॥ వ్రతిష్ఠావిధి స్సమాప్తా